

Wędrówki po najciekawszych miejscach polsko-saksońskiego pogranicza

Aktywni Seniorzy polecają!

KARR
Karkonoska Agencja
Rozwoju Regionalnego

**DOLNY
ŚLĄSK**

Internationales
Begegnungszentrum
St. Marienhal

Projekt: „Aktywni seniorzy! Transgraniczny marketing oferty instytucji, kultury, turystyki, edukacji i opieki zdrowotnej w polsko-saksońskim regionie przygranicznym poprzez wolontariat” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu współpracy INTERREG Polska Saksonia 2014-2020

Koordynator projektu: Katarzyna Matusik
Administrator projektu: Marta Sobolewska
Asystent do spraw administracyjnych: Karin Pastuszka
Tłumaczenie: Karolina Larek-Drewniak
Egzemplarz bezpłatny

PARTNER WIODĄCY:
KARKONOSKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO S.A.
ul. 1 Maja 27, 58-500 Jelenia Góra
biuro@karr.pl
www.karr.pl

PARTNER PROJEKTU:
INTERNATIONALES BEGEGNUNGSZENTRUM ST. MARIENTHAL
St. Marienthal 10, 02899 Ostritz
info@ibz-marienthal.de
www.ibz-marienthal.de

**Wyłącznie odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy.
Przedstawione poglądy nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska
Unii Europejskiej.**

Projekt „Aktywni seniorzy! Transgraniczny marketing oferty instytucji, kultury, turystyki, edukacji i opieki zdrowotnej w polsko-saksońskim regionie przygranicznym poprzez wolontariat” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze Środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020

Bezcenne zabytki, niesamowite krajobrazy, miejsca owiane legendami i bogatą historią... Dolny Śląsk i polsko-saksoński region pogranicza to obszar niewątpliwie zachwycający, warty poznania i odkrywania na wiele sposobów. Do jego zwiedzania zachęca między innymi ten oto przewodnik powstały w ramach projektu, w który zaangażowali się Seniorzy z Polski i Niemiec. Uczestnicy projektu przez kilkanaście miesięcy podróżowali po Dolnym Śląsku, a także Saksonii poznając wzajemnie swoje regiony, a następnie opisując najciekawsze, warte odwiedzenia miejsca – bogactwa turystyki, kultury czy edukacji. Serdecznie dziękuję wszystkim autorom. To cenna publikacja, która stanowi doskonałe odzwierciedlenie współpracy z naszymi partnerami z Saksonii, a jednocześnie promuje najpiękniejsze i najciekawsze miejsca po obu stronach granicy, do których poznawania serdecznie zachęcam.

Cezary Przybylski

Marszałek Województwa Dolnośląskiego

W imieniu Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Jeleniej Górze, wraz z naszym partnerem Międzynarodowym Centrum Spotkań St. Marienthal mam przyjemność przedstawić Państwu unikatowy przewodnik o atrakcjach turystycznych i instytucjach na terenie polsko-saksońskiego pogranicza. Celem projektu było m.in. poszerzenie interkulturowych i cyfrowych kompetencji seniorów w celu rozpowszechniania wiedzy na temat oferty instytucji kultury, turystyki i opieki zdrowotnej w kraju sąsiednim.

Na naszych stronach internetowych możecie również Państwo zobaczyć filmy zrealizowane w ramach projektu, a które to są doskonałym narzędziem do promocji polsko-niemieckiego pogranicza oraz zacieśniania przyjacielskich relacji. Jestem przekonany, iż ten wyjątkowy przewodnik przyczyni się do wzrostu uczestnictwa w turystyce, kulturze, edukacji i opiece zdrowotnej naszego regionu.

Życzę Państwu miłej lektury i zapraszam do bezpośredniego zwiedzenia zaprezentowanych atrakcji turystycznych.

Hubert Papaj
Prezes Zarządu

Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA

Relacje z podróży zostały wybrane i podsumowane przez seniorów z Niemiec i Polski. Informują o zabytkach oraz ofercie kulturalnej i zdrowotnej polsko-niemieckiego pogranicza. Wyjazdy są efektem polsko-niemieckiego projektu INTERREG „Aktywni Seniorzy!”, w którym w latach 2019-2021 uczestniczyło 100 osób z Niemiec i Polski w wieku od 55 lat, z regionu saksońsko-dolnośląskiego. Uczestnicy podczas kilkudniowych seminariów zostali przeszkoleni jako „Seniorzy Ambasadorzy”.

Dziękujemy naszemu partnerowi współpracy, Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA (KARR) i jej pracownikom projektowym – Katarzynie Matusik i Karin Pastuszka za bardzo dobrą współpracę.

Chcielibyśmy również podziękować kierownik projektu z IBZ, Stefanie Patron, za pomyślną realizację projektu.

Wreszcie, chcielibyśmy podziękować osobom odpowiedzialnym za program UE „INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020” za wsparcie finansowe projektu.

Dr. Michael Schlitt

Dyrektor Fundacji IBZ St. Marienthal

Wywiad z uczestnikami projektu „Aktywni Seniorzy!”

Do kogo skierowany był projekt „Aktywni Seniorzy!”?

Grażyna Staronka: Projekt był kierowany do tych, którzy są otwarci przede wszystkim na innych, na tych którzy chcą być potrzebni, aktywni pod każdym względem, sprawczy. Nazwa projektu kończy się wykrzyknikiem i to było dla mnie przemawiającym zaproszeniem do udziału w nim i jednocześnie mobilizacją do aktywnego działania.

Jak ocenia Pan/ Pani wpływ udziału w projekcie na rozwój transgranicznego marketingu oferty instytucji, kultury, turystyki, edukacji i opieki zdrowotnej w polsko-saksońskim regionie przygranicznym?

Grażyna Staronka: Być seniorem – ambasadorem, to brzmi dumnie, ale i zobowiązuje. Uważnie słuchaliśmy szacownych prelegentów, aktywnie uczestniczyliśmy w dyskusjach podczas warsztatów i wierzę, że przełoży się to na oferty instytucji.

Aktywni Seniorzy!, zdjęcie grupowe

Aktywni Seniorzy! podczas wizyty studyjnej w Saksonii

Co było najważniejszym celem projektu?

Dietrich Kowalski: Seniorzy z entuzjazmem poznawali sąsiedni region i stali się jego aktywnymi ambasadorami. Są w stanie oprowadzić zainteresowane osoby ze swojego kręgu znajomych po wybranych miejscach i zaprezentować atrakcje turystyczne. Jednocześnie nawiązały się ważne transgraniczne przyjaźnie i sieci kontaktów, które zaowocowały nowymi pomysłami na dalszą współpracę.

Co wywarło na Panu największe wrażenie podczas trwania projektu?

Dietrich Kowalski: Dla mnie zaangażowanie wszystkich uczestników było bardzo znaczące. We wszystkich dyskusjach widoczny był szacunek i uznanie dla dorobku życiowego mieszkańców regionów przygranicznych. Wszystkie atrakcje kulturalne, turystyczne, edukacyjne i inne zostały przyjęte z wielkim podziwem.

Podróżny niezbędnik Seniora

APTECZKA

środki przeciwbólowe • krople żołądkowe
• krem przeciwsłoneczny • bandaże • środki
dezynfekujące • lekarstwa • środki na
biegunkę i mdłości • soczewki kontaktowe

BAGAŻ

ubrania w zależności od miejsca
docelowego • odzież przeciwdeszczowa
• dokumenty tożsamości • sprzęt
fotograficzny • ochrona głowy • okulary
• torba z kosmetykami • saszetka na cenne
przedmioty

AKCESORIA

sprzęt fotograficzny • power bank • telefon
komórkowy • słuchawki • latarka • lornetka
• notatnik • długopisy • budzik • poduszka
pod szyję • zatyczki do uszu • gry

INNE

gotówka • karta kredytowa • ubezpieczenie
• dowód osobisty

WIZYTY STUDYJNE DO SAKSONII

Aktywni Seniorzy!, wyjazd studyjny do Rietschen

Opactwo cysterskie Klasztor St. Marienthal

St. Marienthal 1
02899 Ostritz

Klasztor St. Marienthal to jedno z opactw cysterskich w saksońskiej części Górnych Łużyc. Prawie 800-letni klasztor cysterek znajduje się na trójstyku granic Niemiec, Polski i Czech, pomiędzy Görlitz a Zittau, bezpośrednio nad polsko-niemiecką rzeką graniczną Nysą. Jest najstarszym żeńskim klasztorem zakonu w Niemczech, istniejącym nieprzerwanie od momentu jego założenia.

Klasztor z historyczną fasadą

Rozległy kompleks klasztorny ma duże znaczenie kulturowe i historyczne. W jego skład wchodzi budynek konwentu z opactwem jako mieszkaniem opatki, kościół klasztorny, probostwo (dawniej mieszkanie proboszcza), Fontanna Trójcy Świętej, kaplica św. Krzyża, kalwaria, ogród roślin biblijnych i najdalej na wschód wysunięta winnica w Niemczech.

Obecnie klasztor zamieszkuje dziewięć zakonnice należących do zakonu cysterek.

Miłośnicy przyrody mogą wybrać się na leśną ścieżkę rekreacyjną, znajdującą się w bezpośrednim sąsiedztwie klasztoru. Jest to również ścieżka polecana dla rodzin. Więcej informacji na temat aktualnych ofert można uzyskać w biurze informacji turystycznej.

Fontanna Trójcy Świętej

Od 1992 r. na terenie klasztoru znajduje się również Fundacja Międzynarodowe Centrum Spotkań St. Marienthal. Fundacja oferuje szerokie spektrum działań edukacyjnych i spotkań dla młodszych i starszych. Istnieje możliwość przenocowania w pokojach gościnnych na terenie klasztoru.

Zwiedzanie z przewodnikiem

Od Niedzieli Wielkanocnej do 31 X, codziennie o 15.00. Od 1 listopada do Wielkanocy zwiedzanie z przewodnikiem tylko w soboty i w niedziele o 15.00.

Na terenie klasztoru dostępne są toalety.

Na terenie klasztoru znajdują się parkingi.

Godziny otwarcia:

Codziennie: 9:00 – 17:00

☎ +49 358 23 / 7 73 00

✉ info(at)kloster-marienthal.de

<http://www.kloster-marienthal.de>

1. GÖRLITZ I RIETSCHEN

GÖRLITZ

Wcale nie trzeba wyjeżdżać hen daleko, aby przeżyć wspaniałe przygody i niezapomniane chwile. Miasto wydaje się dość niepozorne, przez wielu znane tylko z tego, że jest miastem granicznym. Pora więc pokazać, że warto przejść mostem ponad Nysą i poświęcić chociaż jeden dzień na Görlitz, zwane również *Görlwood*. Nie tylko położenie Görlitz sprawia, że warto je zobaczyć, ale również fakt, że ma świetnie zachowane zabytki. Miasto ma za sobą wiele lat rozkwitu, głównie dzięki handlowi, korzystnemu położeniu nad Nysą i na szlaku handlowym *Via Regia* pomiędzy Wrocławiem a Erfurtem, co sprzyjało jego dynamicznemu rozwojowi.

Spokojna, wręcz sielankowa atmosfera miasta jest dużym zaskoczeniem. Nie ma tu tłumów, hałasu i zgiełku-można bez pośpiechu spacerować uliczkami i bez problemu zrobić zdjęcie. Przyjemnością jest chodzenie po centrum, oglądanie kamienic i domów handlowych. Warto zwiedzać piechotą, bo większość miejsc znajduje się w niedużej odległości od siebie.

Untermarkt

Dolny Rynek – tak w 1403 roku nazwano plac, na którym zlokalizowane były charakterystyczne dla tego miasta domy

Görlitz, Dolny Rynek

halowe, które oprócz funkcji mieszkalnej służyły jako miejsca przeładunku, składu i sprzedaży towarów. Plac był również nazywany *Altermarkt* (*Starym Rynkiem*), *Fischmarkt* (*Targiem Rybnym*) i *Heringsmarkt* (*Targiem Śledziowym*), to tutaj mieszkali najbogatsi kupcy i tutaj biło serce miasta. Mieszkańcy okolicznych wsi ustawiali swe stoiska w północnej części placu, a rzemieślnicy w południowej. Wielkie sklepienia krzyżowe umożliwiały przejazd dużym wozom zaprzężonym w konie, a kupcy mogli tam prezentować swoje sukna. Na starówce zachowało się 35 takich domów.

Tuż obok mieści się **Ratusz** (*Rathaus*) z XIV wieku, który pełnił funkcję siedziby władz miejskich. Wielokrotnie przebudowywany, stanowi połączenie gotyku, renesansu i baroku. Najstarszą częścią

Görlitz, Ratusz

Ratusza jest 60-metrowa wieża z 1378 r. W drodze na szczyt trzeba pokonać 191 stopni, ale widok całkowicie wynagradza ten wysiłek.

Görlitz, zegary na wieży Ratusza

Zanim jednak zaczniemy wspinać się na górę, warto przyjrzeć się samej wieży, a szczególnie zegarowi astronomicznemu.

Dolny zegar w 1584 roku dostosowano do kalendarza gregoriańskiego.

Górny, oprócz godzin, wskazuje także fazy księżyca i dni tygodnia. Znajdująca się powyżej zegarów złota rzeźba lwa sygnalizowała kiedyś donośnym rykiem zmianę faz księżyca.

Schlesisches Museum zu Görlitz

Brüderstrasse 8, 02826 Görlitz

Naprzeciwko *Ratusza* znajduje się *Schönhof (Piękny Dwór)* – najstarsza renesansowa budowla świecka w całych Niemczech, która niegdyś pełniła funkcję książęcego gościńca. Bywali tu m.in. król Czech Waclaw IV, Albrecht II, czy elektor Saksonii Johann Georg. W malowniczej kamienicy projektu Wendela Rosskopfa mieści się dziś **Muzeum Śląskie**, które prezentuje historię i kulturę Śląska. Duże, nowoczesne, multimedialne muzeum, pokazujące historię Śląska od czasów piastowskich po wypędzenia i początki nowego osadnictwa na tych terenach po roku 1945.

Na zwiedzanie muzeum warto poświęcić kilka godzin, bo oprócz stałej ekspozycji jest jeszcze wystawa czasowa. Ekspozycje umożliwiają poznanie 1000-letniej historii kulturowej, polityki, religii (reformacja, kontrreformacja) i narodowości, rzemiosła, sztuki, literatury oraz życia codziennego ludzi. Najobszerniejsza jest część ekspozycji związana z przesiedleniami po 1945 roku. Sam spacer po muzeum, to estetyczna uczta dla oczu.

Görlitz, renesansowa budowla świecka Piękny Dwór, obecnie Muzeum Śląskie

Ekspozycja sztuki użytkowej i zdobniczej w Muzeum Śląskim

Wstęp wolny na wystawę stałą

W każdą pierwszą niedzielę miesiąca.

Wszystkie tablice i eksponaty opisane są w dwóch językach: po polsku i po niemiecku. Po polsku można także wysłuchać i obejrzeć materiały audio i wideo.

Wszystkie pomieszczenia są również przystosowane dla osób na wózku inwalidzkim, jedynie w czterech pomieszczeniach, osoba na wózku potrzebuje pomocy.

Do sal wystawowych można dostać się windą.

WC przystosowane dla osób na wózku inwalidzkim znajduje się na parterze budynku od strony placu Fischmarkt.

Parking dla osób niepełnosprawnych znajduje się na podwórku budynku administracyjnego na ulicy Bäckerstraße 2. Około 50 metrów dalej znajduje się wejście do muzeum na ulicy Fischmarkt 5.

Godziny otwarcia:

Od wtorku do czwartku: 10:00 – 17:00

Od piątku do niedzieli: 10:00 – 18:00

☎ +49 (0)3581 8791-0

✉ kontakt@schlesisches-museum.de

Internet: www.schlesisches-museum.de

Obermarkt

Kontynuując spacer po Görlitz, historycznym handlowym szlakiem *Via Regia* zmierza się w kierunku Górnego Rynku, który zdominowany jest przez barokowe budowle. Na jego środku znajduje się parking samochodowy, a sam plac nie jest wyłączony z ruchu samochodowego, więc zalecana jest ostrożność.

Heiliges Grab

Heilige-Grab-Straße 79/80,
02826 Görlitz

Święty Grób jest to miejsce oddalone od ścisłego centrum. W Görlitz można znaleźć kopię elementów z Bazyliki Grobu Świętego w Jerozolimie.

Kaplica Namaszczenia

Co ciekawe, obiekt ten nie został ani razu przebudowany czy zniszczony (od 1504 roku). Cały obiekt składa się z kaplicy Świętego Krzyża, Domu Namaszczenia oraz kaplicy Grobu Świętego.

Godziny otwarcia:

Styczeń, luty, listopad, grudzień: 9:00 – 16:00

Marzec, kwiecień, wrzesień, październik: 9:00 – 17:00

Maj, czerwiec, lipiec, sierpień: 9:00 – 18:00

☎ + 49 (0)3581 31 58 64

✉ buero@EvKulturstiftungGR.de

Internet: www.evkulturstiftunggr.de

Pfarrkirche St. Peter und Paul

Bei der Peterskirche 9,
02826 Görlitz

Kościół św. św. Piotra i Pawła z potężnym dachem i dwiema, strzelistymi wieżami dominuje nad brzegiem Nysy Łużyckiej oraz nad całym miastem. Jego budowa zakończyła się pod koniec XV wieku. Wewnątrz znajdują się słynne organy słoneczne Eugenio Caspariniego, które potrafią naśladować głosy ptaków.

Görlitz, kościół św. św. Piotra i Pawła

Rietschen to malowniczo położona wioska otoczona krajobrazem lasów i licznych stawów. To idealne miejsce, do którego można wybrać się z wnukami. Jest tam wiele miejsc do zobaczenia i nowości do odkrycia.

Widok na Rietschen

Erlichthofsiedlung

Turnerweg 6, 02956 Rietschen

Skansen historyczny Erlichthof znajduje się bezpośrednio przy *Rietschen* i można do niego łatwo dojechać samochodem z Cottbus lub Görlitz przez drogę B115. Przyjazd możliwy jest również pociągiem.

To tutaj w 1990 roku opuszczone domy z drewna ciosanego, znalazły swoją drugą ojczyznę. Przywędrowały tu z okolicznego regionu, z obszarów, na których powstała odkrywkowa kopalnia węgla. Zostały starannie rozebrane, przetransportowane i ponownie belka po belce złożone w całość. I tak oto powstała typowa wioska z XIX w., która swym wyjątkowym klimatem zaprasza wielu ludzi do chwili odpoczynku, zwiedzania i korzystania z oferowanych atrakcji. Skansen składa się z szesnastu domów liczących ponad 300 lat.

Poszczególne domy pełnią różne funkcje, począwszy od Informacji Turystycznej, zagrody muzealnej, kawiarni, aż po teatr czy piekarnię, w której powstają znakomite wypieki z pieca kamiennego. W jednym z domów mieści się biuro zajmujące się przywracaniem populacji

Rietschen, dom zrębowy w Skansenie historycznym Erlichthof

wilka na terenie Łużyc Górnych – można tu otrzymać materiały informacyjne oraz ogólne informacje o wilkach i ofercie edukacji ekologicznej. Natomiast wizyta w wilczej stodole naprowadzi na trop wilka. Wystawa i teren zewnętrzny zapraszają

Rietschen, podwórze w Skansenie historycznym Erlichthof

młodych i starszych do odkrywania, zabawy i doświadczania. W sali wykładowej na piętrze, zarówno dorośli jak i dzieci mogą obejrzeć różne filmy i prezentacje na temat wilków.

Rietschen, warsztat garncarski

Miłośnicy rękodzieła na pewno znajdą coś dla siebie w stodole ceramiki, gdzie można nie tylko obejrzeć i kupić, ale nawet wypróbować jak działa koło garncarskie i wykonać naczynie z ceramiki, które potem poddawane jest szkliwieniu i wypalaniu. Tu cała rodzina może do woli oddawać się zabawie.

Godziny otwarcia:

Od środy do niedzieli oraz w święta: 10:00 – 17:00

☎ + 49 (0)35772 40235

✉ kontakt@erlichthof.de

Internet: www.erlichthofsiedlung.de

2. GÖRLITZ I BAUTZEN

W **Görlitz**, które słynie z dobrze zachowanej starówki, z pewnością można wiele podziwiać. W niewielkiej odległości od siebie można odkryć około 4000 wspaniale odrestaurowanych zabytków z pół tysiąclecia historii architektury z różnych epok. Jeśli chcecie odkryć najpiękniejsze perły Górnych Łużyc, powinniście zaplanować na to kilka dni.

Senckenberg Museum für Naturkunde Görlitz

Am Museum 1, 02826 Görlitz

Muzeum Przyrodnicze im. Senckenberga położone jest centralnie na Marienplatz (Placu Mariackim), tuż obok „Dicker Turm” („Grubej Wieży”) zwanej także Frauenturm. Na 4 piętrach muzeum można podziwiać florę i faunę Górnych Łużyc, które są krajobrazem największej różnorodności przyrodniczej w Niemczech. Na bliskich naturze, pięknie zaprojektowanych dioramach można zobaczyć rzadkie i typowe dla regionu rośliny i zwierzęta, takie jak: wilk, bielik, wydra czy żuraw.

Ekspozycja w Muzeum Historii Naturalnej

Geologia Górnych Łużyc jest przedstawiona od 600-milionowego szarogłazu aż do węgla brunatnego i epoki lodowcowej.

Interesującym i jedynym w swoim rodzaju jest mierzący aż 5,70 m wysokości *profil glebowy*, który przedstawia 30-krotnie powiększony rdzeń z odwiertu wykonanego w miejscowym lesie liściastym. Zabiera zwiedzającego do nieznanego świata gleby i jej mieszkańców. Biologia gleby jest jednym z głównych obszarów badań *Muzeum Senckenberga*.

30-krotnie powiększony profil glebowy w Muzeum Przyrodniczym im. Senckenberga

Całość dopełniają kolejne wystawy przedstawiające zwierzęta lasów tropikalnych i sawanny.

Muzeum Przyrodnicze im. Senckenberga, ryby oraz rafy koralowe w wiwarium

W *wiwarium*, czyli akwariach i terrariach zaaranżowanych w sposób przypominający warunki naturalne, podziwiać można ok. 70 gatunków żywych płazów, gadów, ryb i stawonogów. Pyton królewski ze środkowej Afryki, wielkie patyczaki, tarantule i modliszki to coś dla miłośników mocnych wrażeń.

Dla lubiących ciszę, spokój i piękne widoki przewidziana jest chwila odpoczynku przed wielkim akwariem, gdzie można przyglądać się pływającym karpom, linom i innym rybom hodowanym w łużyckich stawach.

Patronat nad zwierzętami

Zwiedzający mogą adoptować na rok wybraną przez siebie rybę. Roczna opłata pokrywa koszty wyżywienia, a także opieki weterynaryjnej.

Karmienie zwierząt

W każdy pierwszy czwartek miesiąca o godz. 16.00 zwiedzający mogą brać udział w karmieniu zwierząt.

Wycieczka z przewodnikiem

Po wcześniejszym umówieniu się, możliwe są różne wycieczki z przewodnikiem trwające ok. 45 minut, np. „Powrót na Łużyce – wilk”

Budynek muzeum jest przystosowany dla wózków inwalidzkich i posiada windę oraz toaletę dla osób niepełnosprawnych. Wózek inwalidzki można wypożyczyć bezpłatnie.

Do dyspozycji 3 miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych naprzeciwko głównego wejścia do muzeum, przy Elisabethstraße (30 m).

Godziny otwarcia:

Od wtorku do piątku: 10:00 – 17:00

Sobota, niedziela: 10:00 – 18:00

☎ +49 (0)3581 47605220

✉ post-gr@senckenberg.de

Internet: www.museumgoerlitz.senckenberg.de

BAUTZEN – MIASTO WIEŻ

Turyści odwiedzający okolicę **Budziszyna** (Bautzen) już dzięki dwujęzycznym tablicom z nazwami miejscowości, dowiadują się o bliskiej, niemiecko-serbskiej historii. W regionie tym mieszka około 35 000 Serbołużyczan, którzy posługują się własnym językiem.

Hexenhäusel

W liczącym ponad 1000 lat Budziszynie można podziwiać **Dom Czarownic**. Jest to najstarszy zachowany budynek mieszkalny,

Bautzen, Dom Czarownic

Ulica w Budziszynie z widokiem na Bogatą Wieżę

pochodzący z 1604 roku. Był to dom rybacki, który przetrwał wszystkie wojny i pożary. Zgodnie z lokalną pogłoską, dom miał się opierać wszelkim pożarom, ponieważ był chroniony przez zaklęcie cyganki. W latach 1959 – 1960 został gruntownie wyremontowany. Dom stoi blisko brzegu Sprewy (Spree).

Alter Wasserturm

W Budziszynie znaleźć można mnóstwo starych budynków.

Stara Wieża Wodna, jedna z 17 wież w Bautzen, została zbudowana w 1877 roku i miała za zadanie zaopatrywać w wodę pitną mieszkańców Starego Miasta. Przez ponad 100 lat Stara Wieża Wodna spełniała swoje zadanie, aż do czasu, gdy została zamknięta z powodu

Bautzen, Stara Wieża Wodna

nowo wybudowanego wodociągu. Wieża udostępniona jest do zwiedzania. Po pokonaniu 64 schodów można podziwiać malowniczy widok rozciągający się na ruiny *Kościół Mnichów* (Mönchskirchruine).

Miasto łączy w sobie wiele różnorodnych zabytków, dlatego też warto skorzystać z wycieczki z przewodnikiem, lub z audioprzewodnika, który można wypożyczyć w Informacji Turystycznej.

Informacja znajduje się na Rynku Głównym (Hauptmarkt), obok barokowego ratusza charakteryzującego się wysuniętą do przodu wieżą zegarową.

Tourist-Information Bautzen-Budyšin

Hauptmarkt 1, 02625 Bautzen

Godziny otwarcia:

Od kwietnia do października

Od poniedziałku do piątku: 9:00 – 18:00

Sobota, niedziela, święta: 9:00 – 15:00

☎ +49 (0)3591 42016

✉ touristinfo@bautzen.de

Internet: www.tourismus-bautzen.de

Dom St. Petri

Fleischmarkt 1, 02625 Bautzen

Katedra św. Piotra jest jednym z największych kościołów dwuwyznaniowych w Niemczech: rzymsko-katolicki i ewangelicko-luterański. To również najwyższa budowla w Budziszynie. W katolickiej części katedry szczególne znaczenie artystyczno-historyczne ma ołtarz główny z 1713 roku oraz krucyfiks (krzyż Permosera) autorstwa Balthasara Permosera. Na 83-metrową wieżę katedry można wejść tylko w niektóre weekendy. Po pokonaniu 238 schodów dociera się po ok. 2,5 km na piętro widokowe, które ma 53 m wysokości i znajduje się w najwyższym punkcie miasta dostępnym dla zwiedzających.

Bautzen, wnętrze katedry św. Piotra

Do dyspozycji naprzeciwko miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych

Wejście do obiektu / drogi wewnątrz obiektu

- Rampy o nachyleniu > 6%
- Szerokość bramy min. 90 cm

Oferta dla osób niesłyszących i niedosłyszących

Godziny otwarcia:

Od poniedziałku do soboty: 10:00 – 14:00

niedziela: 12:00 – 14:00

☎ +49 (0)3591 369710

Internet: www.st-petri-bautzen.de

3. ZITTAU I GÓRY ŻYTAWSKIE

Herb miasta
Żytawa

Żytawa (Zittau) to nieduże miasto położone tuż przy granicy z Polską, na południe od Görlitz. W swoich bogatych dziejach Żytawa była pod panowaniem czeskim, węgierskim i saskim. Okresowo była też związana z Łużycami Górnymi i Śląskiem. O czasach tych przypomina herb miasta zawierający czeskiego lwa oraz śląskiego orła piastowskiego.

Będąc w Żytawie koniecznie trzeba zobaczyć dwie wyjątkowe atrakcje. Pierwszą jest malowniczy **Rynek** (Markt), w centrum którego wznosi się neorenesansowy **Ratusz** (Rathaus), zaprojektowany przez słynnego architekta *Karla Fryderyka Schinkla* na wzór budowli włoskich.

Zittau, widok na Ratusz

Zittau, widok na Rynek

Kirche zum Heiligen Kreuz

Frauenstraße 23,
02763 Zittau

Drugą atrakcją jest **Kościół Świętego Krzyża** (Kirche zum Heiligen Kreuz), a szczególnie znajdująca się w nim XV-wieczna *Wielka Zasłona Wielkopostna*, czyli liczące 8,2 m wysokości i 6,8 m szerokości płótno,

Zittau, kościół Świętego Krzyża

przedstawiające 90 scen historii zbawienia ze Starego i Nowego Testamentu – poczynając od stworzenia świata, na sądzie ostatecznym kończąc.

Zittau, kościół Świętego Krzyża, Wielka Zasłona Wielkopostna

Tego typu **Zasłony Wielkopostne** (Fastentuch) wieszane były przed ołtarzem w czasie Wielkiego Postu, jako element średniowiecznej praktyki pokutnej, polegającej na zasłanianiu ołtarza i świętych, aby grzesznicy nie oglądali Boga. Zasłonę zdejmowano, gdy w Wielką Środę czytane były słowa:

„et templi scissimum est medium” („a zasłona świątyni rozdarła się na dwoje z góry na dół”). Ciekawe jest, że zwyczaj ten przetrwał w niektórych regionach po dziś dzień.

Wycieczka z przewodnikiem **tylko** w języku niemieckim. Istnieje możliwość otrzymania audioprzewodnika w języku polskim.

Godziny otwarcia:

Od kwietnia do października: od poniedziałku do niedzieli
10:00 – 17:00

Od listopada do marca: od wtorku do niedzieli 10:00 17:00

☎ +49 (0)3583 50089020

✉ info@zittauer-fastentuecher.de

Internet: www.zittauer-fastentuecher.de

Bahnhof Zittau

Jedną z ciekawszych atrakcji w tym urokliwym miejscu jest zwiedzanie warsztatu naprawczego liczącej 130 lat Żytawskiej Kolei Wąskotorowej, który znajduje się na dworcu w Żytawie przy *Bahnhofstraße* 41.

Dworzec kolejowy w Żytawie

W zajezdni natomiast można obejrzeć najstarsze planowo kursujące pociągi i podziwiać ponad stuletni skład pociągu z historycznymi wagonami z epoki Deutsche Reichsbahn jak również skład pociągu wraz z lokomotywą lat 20. XX w. Królewskich Saksońskich Kolei Państwowych. Jest to jednak możliwe tylko po wcześniejszym zgłoszeniu się na zwiedzanie z przewodnikiem. Zgłoszenia na stronie www.soeg-zittau.de.

W okresie **od maja do października** w każdy ostatni piątek miesiąca miłośnicy kolei mają niebywałą okazję przyrzeć się bliżej odrestaurowanym pociągom oraz zgłębić tajniki wiedzy technicznej.

Zittauer Schmalspurbahn

Żytawska Kolejka Wąskotorowa prowadzona przez zabytkowy parowóz bierze swój początek na stacji w Żytawie. Punktem centralnym sieci jest dworzec w Bertsdorfie. Tutaj linia rozdziela się na dwie odnogi: do Oybinu i Jonsdorfu, gdzie można jednocześnie podziwiać spektakularny wyjazd dwóch pociągów parowych w kierunku dwóch kurortów. Kolej kursuje nieprzerwanie od 1890 roku. Trasa kolei nie jest długa. Linia Żytawa – Kurort Oybin liczy 12,2 km, natomiast odgałęzienie Bertsdorf – Jonsdorf to 3,8 km niesamowitej przygody.

Rozkład jazdy oraz cennik dostępny jest na stronie internetowej: www.zittauer-schmalspurbahn.de

Wyjazd dwóch pociągów parowych jednocześnie do Oybin i Jonsdorfu

Wszystkie pociągi parowe mają wagon dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych z wyjątkiem pociągów RETRO, czyli „Pociągu Saksońskiego”, pociągu z epoki „Deutsche Reichsbahn” oraz wagonu motorowego VT 137 322.

GÓRY ŻYTAWSKIE

Góry Żytawskie znajdują się w południowej części powiatu Görlitz i są najmniejszym średnim pasmem górskim w Niemczech. Typowe dla Gór Żytawskich są obszary skał piaskowcowych w okolicach Oybinu i Jonsdorfu, które są zwieńczone najwyższymi wzniesieniami – składającymi się z fonolitu, czyli zasadowej skały magmowej (*Klingstein*). Najwyższymi

Kurort Oybin położony u podnóża Góry Oybin

i najbardziej widocznymi górami są Luž (792,6 m n.p.m.) i Hochwald (749,5 m n.p.m.), które są jednocześnie najwyższymi wzniesieniami na wschód od Łaby na terytorium Niemiec. Podczas, gdy w tych górach można znaleźć głównie bogate gatunkowo lasy liściaste, na obszarach piaskowcowych przeważają sosny i świerki. Kurort Oybin jest stacją końcową parowej Żytawskiej Kolei Wąskotorowej i dobrym punktem startowym do rozpoczęcia wędrówek.

Burg und Kloster Oybin

Najsłynniejsza góra Gór Żytawskich, 514-metrowy Oybin, to potężny piaskowcowy masyw, położony w środku kotliny otoczonej wulkanami, takimi jak Hochwald (749 m). Na tym

skalistym masywie wznoszą się średniowieczne ruiny zamku Oybin, który cesarz Karol IV, rozbudował, aby stał się jego rezydencją „na stare lata” oraz klasztoru celestynów, założonego w 1369 roku. Niestety w XVI i XVII wieku budynki spłonęły w wyniku pożaru spowodowanego przez uderzenie pioruna. Dodatkowo osunęła się skała, co spowodowało, że klasztor i zamek ostatecznie zmieniły się w ruiny.

Góra Oybin

Rozległych remontów zamek i klasztor doczekał się dopiero po 1990 roku, kiedy to odrestaurowano wieże zamkowe, kościół i mury pałacu cesarskiego. Dziś cały teren, za opłatą, dostępny jest do zwiedzania. Większość zamkowych korytarzy udostępnionych dla turystów kryje się pod ziemią. Wychodząc z zamkowych podziemi odkrywamy zjawiskowe ruiny gotyckiego klasztoru Oybin. Klasztor zbudowany został w skalnej nieszczę, z trzech stron otaczają go skały. Z tego powodu tak trudno go dojrzeć z kurortu Oybin.

Z wieży widokowej roztacza się piękna panorama Oybinu, jak i widok na klasztor.

Ruiny Zamku i Klasztoru Oybin

 Droga do zamku prowadzi po piaskowcowych schodach (kilka minut do dziedzińca).

 Makiety zamku i klasztoru oraz wiele ciekawych informacji dostępne tylko w j. niemieckim.

 Droga od parkingu prowadzi między domami wybudowanymi pod skałą górującą nad miastem.

 Obiekt o powierzchni 100 000 m² można zwiedzać samodzielnie (bez przewodnika) korzystając z materiałów udostępnionych na stronie internetowej, w zakładce **Geschichtspfad** (Ścieżka historii) znajdziemy informacje dotyczące dostępnej trasy. Trasa jest podzielona na 31 przystanków i oznaczona na mapce obiektu. Na zwiedzanie warto zarezerwować ok. 3 godzin.

Godziny otwarcia:

Od kwietnia do października: 09:00 – 18:00

Od listopada do marca: 10:00 – 16:00

 +49 (0)35844 7330

 info@oybin.com

Internet: www.burgundkloster-oybin.com

4. EIBAU I KOTTMAR

Górne Łużyce (Oberlausitz) uznawane są za najbardziej urozmaicony obszar w trójkącie granicznym z Polską i Czechami. Rozciągają się od Parku Krajobrazowego Gór Żytawskich, Wyżyny Górnołużyckiej, przez Rezerwat Biosfery Górnołużyckich i Krajobrazu Stawów, po Pojezierze Łużyckie na północy. Malowniczy krajobraz Górnych Łużyc ma do zaoferowania nie tylko średniowieczno-romantyczne miasta, łańcuchy wzgórz, krajobrazy wodne czy kwieciste parki i ogrody. Warto zobaczyć również idylliczne wioski z ich unikalną konstrukcją domów przysłupowych. Technologia budowania tego typu domu jest

Widok na Góry Żytawskie

czymś wyjątkowym i można go zobaczyć tylko w tej okolicy. Można się tu spotkać z wielowiekowymi tradycjami, które do dziś są z miłością pielęgnowane. Liczne mistyczne historie opowiadają o legendarnych postaciach z regionu np. o rozbójniku Karassku zwanym też czeskim Robin Hoodem, który grasował w okolicach Żytawy i podobno ukrywał się w jaskini niedaleko **Großschönau**.

Textildorf Großschönau

Wioska tekstylna Großschönau w Parku Krajobrazowym Zittauer Gebirge zachowała starą tradycję tkania adamaszku i frotte, o której można nie tylko dowiedzieć się w miejscowym muzeum, ale także kupić w sklepie firmowym piękną, pościel oraz obrusy.

Muzeum można zwiedzać indywidualnie lub z przewodnikiem. Na wystawie stałej w muzeum dowiedzieć się można w jaki sposób tkactwo adamaszkowe trafiło do Großschönau przed ponad 350 laty. Na podstawie prawdopodobnie ostatniego działającego w Niemczech adamaszkowego krosna, przekonać się można jak złożona jest ta szczególna sztuka tkacka. W „skarbnicy adamaszku”, zaprojektowanej na nowo w 2016 roku, można podziwiać wybrane adamaszki z czterech wieków. Interaktywne stacje pozwalają młodszym i starszym zwiedzającym zgłębić tajniki tradycji tkackiej.

Deutsches Damast- und Frottiermuseum

Schenaustraße 3
02779 Großschönau

Godziny otwarcia:

Od maja do października:
od wtorku do piątku 10:00 – 17:00
Sobota, niedziela: 14:00 – 17:00
Od listopada do kwietnia:
od wtorku do piątku 10:00 – 16:00

☎ +49 (0)35841 35469

✉ info@ddfm.de

Internet: www.ddfm.de

Faktorenhof Eibau

Hauptstraße 214 A
02739 Eibau

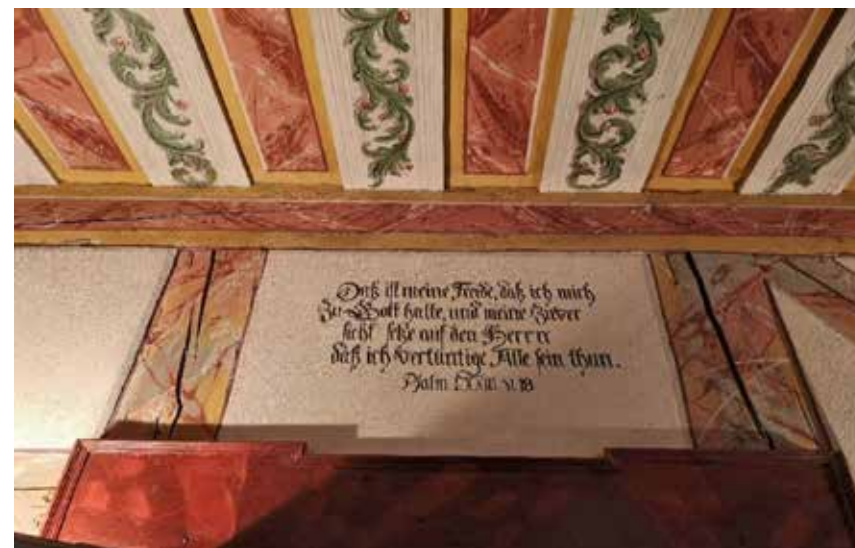
O historii i osobliwościach tego ciekawego regionu można zasięgnąć bardzo dokładnych informacji w Faktorenhof Eibau, historycznym, barokowym gospodarstwie z trzema ścianami, położonym pod górą *Kottmar*, na której znajduje się jedno z trzech źródeł Sprewy. Okazała rezydencja została zbudowana w 1717 roku przez bardzo zamożnego handlarza płótnem *Christiana Zentscha*. W tym jednym z najbogatszych i najbardziej

okazałych budynków początku XVIII wieku, pod potężnym dachem naczółkowym znajduje się **Muzeum Krajoznawcze i Humboldta** (Heimat- und Humboldtmuseum).

Muzeum Krajoznawcze i Humboldta w Faktorenhof Eibau

Warto zobaczyć nie tylko wspaniale urządzone pokoje na piętrze z bardzo dobrze zachowanymi malowidłami sufitowymi i ściennymi oraz motywami kafli z Delft. Na poddaszu imponująca jest również konstrukcja belkowa więźby dachowej.

Malowidła sufitowe i ścienne w pokoju na piętrze

i W budynku na parterze znajduje się Biuro Informacji Turystycznej gminy **Kottmar**, gdzie można uzyskać dodatkowe informacje o regionie.

Dzięki windzie osobowej budynek jest w dużej mierze przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Godziny otwarcia:

Od poniedziałku do piątku: 10:00 – 12:00/ 13:00 – 16.30

Sobota, niedziela: 13:00 – 17:00

☎ +48 (0)3586 702051

Internet: www.faktorenhof-eibau.de

Oderwitzer Spitzberg

W Górnych Łużycach znajdują się również liczne góry pochodzenia wulkanicznego, jak np. **Oderwitzer Spitzberg**, jeden z najbardziej charakterystycznych szczytów stożkowych w okolicy. Jego klify są pod ochroną przyrody od 1935 roku. Tuż przy **torze saneczkowym** (Sommerrodelbahn) znajduje się bezpłatny parking, stamtąd dzieli nas tylko parę minut spaceru na sam szczyt. Tu znajduje się schronisko, do którego można też

Schronisko w drodze na Oderwitzer Spitzberg

dojechać samochodem. Stąd można wejść schodami na sam szczyt (510 m n.p.m.) gdzie rozciąga się wspaniały widok na południowe Górne Łużyce, Góry Żytawskie i Góry Izerskie. Przy dobrej widoczności widać nawet Karkonosze.

Góra Oderwitzer Spitzberg

Obercunnersdorf

Nazywana „wsią zabytkową” (Denkmalort Obercunnersdorf) jest jedną z najpiękniejszych miejscowości we wschodniej Saksonii. Pierwsza wzmianka o niej miała miejsce już w 1221 roku. Jest jedną z niewielu wsi, które zachowały swoją pierwotną formę. Znana z bogatej kolekcji zabytkowych domów przysłupowych wieś, otrzymała od UNESCO honorowy tytuł „wieś zabytkowa”.

Dom przysłupowy w miejscowości Obercunnersdorf

Wizyta w tej niewielkiej wsi to prawdziwa lekcja historii, spacerując krętymi uliczkami bez końca podziwiać można aż 250 domów przysłupowo-szachulcowych.

Unikalne połączenie izby zrębowej i konstrukcji przysłupowej sprawia, że domy te należą do najważniejszych obiektów architektury ludowej w całej Europie.

Dobrze zachowany dom przysłupowy

Właściciele domów dumnie pielęgnują pamięć o historii dbając o zachowanie najmniejszych nawet szczegółów. Domy te odzwierciedlają dobrobyt, jaki Obercunnersdorf nabył w okresie rozkwitu krajowego tkactwa lnianego od XVIII do pierwszej połowy XIX wieku. Ponieważ przemysł tekstylny został katastrofalnie dotknięty zmianami strukturalnymi po 1990 roku, Obercunnersdorf nie miał już przyszłości jako lokalizacja przemysłowa. Wiele osób opuściło region, a alarmująca liczba domów popadła w ruinę. Na szczęście jest wielu miłośników

domów przysłupowych, którzy decydują się na ich odrestaurowanie. Takim przykładem kunsztownej rekonstrukcji na miejscu jest **Dom Gościnny z Informacją Turystyczną** (*Haus des Gastes mit Touristinformation*) przy Hauptstraße 80, w którym znajduje się również sala historii lokalnej, oryginalny warsztat szewski oraz warsztat kołodziejski, które oczywiście można zwiedzać.

Model typowego domu przysłupowo-szachulcowego

Dom Gościnny z Informacją Turystyczną

Godziny otwarcia:

Od maja do października:

od poniedziałku do piątku 10:00 – 17:00, sobota: 10:00 – 14:00,

w święta: 13:30 – 16:30

Od listopada do kwietnia:

od poniedziałku do piątku 10:00 12:00 i 13:00 -15:00

☎ +49 (0)3586 70 20 51

✉ tourismus@spreequellland.info

Internet: www.gemeinde-kottmar.de

Kottmarsdorfer Bockwindmühle

Wiatrak kozłowy został zbudowany w 1843 roku jako młyn mączny i działał dokładnie przez 100 lat, aż do śmierci ostatniego

Wiatrak kozłowy w Kottmarsdorf

młynarza. Jest to jedyny z pierwotnie trzech wiatraków kozłowych w tym miejscu. Po prawie 20 latach zastoju i niszczenia, stowarzyszenie „Natur- und Heimatfreunde Kottmarsdorf e.V.” wspólnie z gminą podjęło się odrestaurowania tego zabytku techniki. Młyn jest sprawny i można go zwiedzać w miesiącach letnich. Przewodnikami po młynie są wolontariusze, mieszkańcy Kottmarsdorfu. Stojący obok wiatraka dom młynarza służył pierwotnie jako budynek mieszkalny dla rodziny młynarza, a obecnie jest wykorzystywany jako piekarnia pokazowa. Kilka razy w roku w domu młynarza odbywa się pieczenie.

W ciągu roku na terenie młyna odbywają się popularne imprezy znane daleko poza granicami Górnych Łużyc, takie jak Niemiecki Dzień Młyna (zawsze w Zielone Świątki), Święto Młyna w Kottmarsdorfie (co 5 lat), ale także Dni Pieczenia oraz wiele mniejszych imprez.

Zwiedzanie młyna z przewodnikiem:

w soboty/niedziele/święta w godz. 14:00 – 16:00

(czerwiec, lipiec, sierpień do godz. 17:00)

☎ +49 (0)35875 62395

✉ christadressler@gmx.de

Internet: www.kottmarsdorf.de

5. HERRNHUT-LÖBAU

W dniu 17 czerwca 1722 roku morawski cieśla Christian David ściał pierwsze drzewo pod budowę Herrnhut. Będący pod wpływem pietyzmu (nurt religijny w luteranizmie z XVII i XVIII wieku, kładący nacisk na intensywną modlitwę oraz studiowanie Biblii, udział w pobożnych zgromadzeniach religijnych, rygorystyczną moralność oraz działalność charytatywną) hrabia cesarski Nikolaus Ludwig von Zinzendorf udostępnił swoje ziemie morawskim uchodźcom i wraz z nimi założył na nich miejscowość. Gdy uchodźcy innych wyznań dowiedzieli się o założeniu Herrnhut, opuścili swoje domy i kościoły i osiedlili się w tej miejscowości. W dniu 13 sierpnia 1727 r. w sąsiednim kościele w Berthelsdorf odbyła się uroczystość ostatniej wieczerzy. Data ta jest dniem założenia odnowionej Jednoty Braterskiej- Jednoty Braterskiej z Herrnhut. Wielu misjonarzy ruszyło w świat i do dnia dzisiejszego Jednota Braterska jest reprezentowana w ponad 40 krajach na 5 kontynentach. **Herrnhut** stało się znane jako wzór funkcjonowania ewangelicznej wspólnoty chrześcijańskiej organizującej misje w całym świecie.

Popiersie hrabiego Mikołaja Ludwika von Zinzendorf

i Herrnhut znajduje się pomiędzy Zittau a Löbau, około 30 km od przejścia granicznego Görlitz – Zgorzelec.

Völkerkundemuseum Herrnhut

Goethestraße 1
02747 Herrnhut

Wraz z wizytą w **Muzeum Etnograficznym w Herrnhut** można odbyć podróż dookoła świata, ponieważ muzeum prezentuje unikatowe eksponaty z Alaski, Afryki, Azji i Ameryki. Członkowie Kościoła Morawskiego utworzonego w Herrnhut podróżowali od 1732 roku po całym świecie, aby głosić ewangelię. Ze swoich licznych podróży przywozili rozmaite eksponaty etnograficzne, które do dziś dnia podziwiane są przez turystów odwiedzających muzeum w Herrnhut. Ponadto eksponaty zostały wzbogacone o liczne notatki i opracowania poświęcone badaniom języków plemion i ich kultury. Dzięki temu mieszkańcom Herrnhut przybliżono wiedzę o plemionach żyjących w innych częściach świata, o których większość mieszkańców Europy niewiele wiedziała.

Muzeum Etnograficzne w Herrnhut

i Eksponaty wystawowe podzielone są na sektory prezentujące dane region świata i służbę misjonarzy. Przy każdym sektorze znajdują się przewodniki w różnych językach, które szczegółowo je opisują.

SEKTORY WYSTAWOWE:

- przedmioty przywiezione przez słynnego podróżnika Jamesa Cooka z jego wyprawy po Oceanii
- Australia
- Plemiona południowej i wschodniej Afryki
- Mongolia
- Zachodnie Himalaje
- Wyspy Dziewicze na Morzu Karaibskim
- Nikaragua
- Grenlandia, Alaska, Labrador
- Surinam

Godziny otwarcia:

Od wtorku do piątku: 9:00 – 17:00

Sobota, niedziela i święta: 9:00 – 12:00, 13:30 – 17:00

 +49 (0)351 49 14 2000

 besucherservice@skd.museum

Internet: www.voelkerkunde-herrnhut.skd.museum

Budynek przystosowany jest dla wózków inwalidzkich.

Zinzendorf-Schloss Berthelsdorf

Herrnhuterstr. 17

02747 Herrnhut OT Berthelsdorf

Historia **zamku w Berthelsdorfie** jest ściśle związana z nazwiskiem hrabiego Mikołaja Ludwika von Zinzendorf, który nabył majątek w 1722 roku i osiedlił w okolicy uchodźców religijnych

z sąsiednich Czech. Jest miejscem, gdzie rozpoczęła się historia Braci Morawskich, protestanckiego wolnego kościoła, który dziś znany jest na całym świecie. Hrabia *Mikołaj Ludwik von Zinzendorf* przejął lokalną władzę nad Berthelsdorfem i odnowił zrujnowaną rezydencję, która stała się prototypem „herrnhuckiego baroku”, charakteryzującym się bardziej powściągliwym, surowym stylem. Od 1791 do 1913 roku w pałacu mieściła się siedziba kościelnego zwierzchnictwa kościoła misyjnego. Następnie do 1945 teren ten dzierżawiono wojsku niemieckiemu i wykorzystywano jako stadnina koni. W czasach NRD powstało tu natomiast duże socjalistyczne gospodarstwo rolne. Od połowy lat siedemdziesiątych zamek nie był zamieszkiwany i stopniowo niszczał. Po zjednoczeniu Niemiec rolnictwo znacznie podupadło. Budynek i tereny popadały w ruinę. Z upływem lat zamek został uznany za zabytek narodowy. W 1998 roku Stowarzyszenie *Freundeskreis Zinzendorfschloss-Berthelsdorf e. V.* nabyło budynek oraz teren wokół niego, aby ocalić od zniszczenia rodową siedzibę hrabiego Zinzendorfa, któremu protestanci chrześcijanie zawdzięczają wiele duchowych impulsów. Po odrestaurowaniu dachu i murów, organizacja kontynuuje renowację wnętrza zamku. Pomieszczenia zostaną przywrócone do pierwotnego stylu i zostanie w nim urządzona wystawa o życiu i działalności hrabiego Zinzendorfa jako założyciela Kościoła Braci Morawskich. Historia odbudowy zamku jest więc również fascynującą historią zaangażowania obywatelskiego. Od wielu lat stowarzyszenie ożywia zamek poprzez różnorodne imprezy, takie jak np. koncerty, wystawy, tygodnie projektów szkolnych, zwiedzanie zamku.

 Zamek położony jest około 2 km od Herrnhut.

Godziny otwarcia:

Od maja do października: środa, sobota i niedziela 14:00 –17:00

 +49 (0)35873/2536

 info@zinzendorfschloss.de

Internet: www.zinzendorfschloss.de

Herrnhuter Stern

Świecąca **gwiazda herrnhucka** jest w Niemczech obowiązkowym elementem dekoracyjnym w okresie adwentu, nie tylko w domach i mieszkaniach, ale także na ulicach, placach, dworcach i w restauracjach.

Trudno uwierzyć, że ozdoba ta ma 160 lat. Pochodzi z Moraw i jest ściśle związana ze wspólnotą ewangelicką Braci Herrnhuckich i ich kościołem. Gdy rodziny wyjeżdżały na misje – dzieci zostawały w internacie. Po części po to, by umilić im czas adwentu, a po części by rozbudzić w nich wyobraźnię przestrzenną nauczyciel szkoły w XIX wieku, z tektury i papieru skleił pierwszą gwiazdę i powiesił ją w klasie matematyki. Ozdoba tak się wszystkim spodobała, że zwyczaj majsterkowania gwiazd byli uczniowie pielęgowali w swoich domach. Pieter Hendrik Verbeek, przedsiębiorca, wynalazł pod koniec XIX wieku pierwszą stabilną, składaną z elementów gwiazdę, opatentował ją i w 1925 r. założył wytwórnię gwiazd. Do dziś 25-ramienna gwiazda, składająca się z 17 ostrosłupów czworokątnych i 8 trójkątnych, łatwo się składa i rozkłada.

Gwiazda herrnhucka

Manufaktura i warsztat pokazowy

Oderwitzer Straße 8

02747 Herrnhut

 +49 (0)35873 3640

 info@herrnhuter-sterne.de

Internet: www.herrnhuter-sterne.de

 Przy manufakturze jest niewielka wystawa, upamiętniająca historię gwiazdy herrnhuckiej, a także kawiarenka z pyszną kawą. Obok manufaktury znajduje się sala odkrywania świata dla dzieci. Po wcześniejszym zgłoszeniu się, zwiedzający mają możliwość uczestnictwa w warsztatach i złożenia własnej gwiazdy.

Gottesacker

Berthelsdorfer Allee 2, 02747 Herrnhut

Gottesacker to barokowy park u podnóża góry Hutberg, który od 1730 roku jest miejscem pochówku Braci Morawskich. Określenie „pole Boże” odzwierciedla przekonanie wspólnoty, że umarli, jakby zasiani na polu, czekają na dzień zmartwychwstania. Na cmentarzu znajduje się ponad 6200 nagrobków. Do dziś chowani są tu parafianie, osobno mężczyźni i kobiety. Cmentarz podzielony jest na kwatery. Nie ma grobów rodzinnych. Proste, leżące płasko na ziemi nagrobki wykonane z piaskowca symbolizują równość wszystkich ludzi po śmierci i wobec Boga. Jedyne groby rodziny Zinzendorfov zostały wyeksponowane w XVIII wieku – prawdopodobnie na znak szacunku dla tutejszych władców i znajdują się przy głównej ścieżce prowadzącej do altany, wieży widokowej na szczycie Hutberg. **Herrnhuter Gottesacker** jest

zabytkiem kultury o znaczeniu ponadregionalnym, ponieważ na jego podstawie stworzono miejsca pochówku Braci na całym świecie.

Cmentarz znajduje się na południowym zboczu wzgórza Hutberg.

Brama cmentarza Gottesacker

Z Herrnhut na cmentarz prowadzi aleja wysypana białym żwirem, wzdłuż której posadzone są lipy. Na teren cmentarza wprowadza nas brama zamknięta od góry łukiem, na którym po obu stronach znajdują się napisy – od strony wejściowej: **„CHRISTUS IST AUFERSTANDEN VON DEN TOTEN”** „Chrystus zmartwychwstał”, od strony cmentarza: **“ER IST DER ERSTLING WORDEN UNTER DENEN DIE DA SCHLAFEN”** “On jest pierworodnym spośród umarłych.”

Godziny otwarcia:

Poniedziałek: 09:00 – 15:30

Od wtorku do piątku: 09:00 – 17:00

Sobota, niedziela: 10:00 – 12:00, 13:00 – 17:00

Internet: www.herrnhut.ebu.de/gottesacker

Altan auf dem Hutberg Herrnhut

Powyżej cmentarza, na górze Hutberg znajduje się Altan – najstarsza drewniana wieża widokowa tego typu w Saksonii. Pawilon zbudowano w 1725 roku (w 1790 r. dobudowano wieżę, w 1908 r. całkowicie nowy budynek). Wieża widokowa jest charakterystycznym punktem miasta. Rozciąga się z niej wspaniały widok

Wieża Altan

na Górne Łużyce i okolice Herrnhut – w pogodny dzień można zobaczyć nawet Karkonosze. Wewnątrz znajdują się znaki orientacyjne z odległościami do gór i miejscowości w Saksonii, Czechach, Górach Łużyckich i Górach Żytawskich.

Klucz do wieży znajduje się w Informacji Turystycznej [Comeniusstraße 6.](#)

Godziny otwarcia:

Poniedziałek: 09:00 – 15:30

Od wtorku do piątku: 09:00 – 17:00

Sobota, niedziela: 10:00 – 12:00, 13:00 – 17:00

☎ +49 (0)35873 22 88

✉ tourismus@herrnhut.de

Internet: www.herrnhut.de

Haus Schminke

Kirschallee 1b
02708 Löbau

Dom Schminke w Löbau jest jednym z czterech najważniejszych domów klasycznego modernizmu na świecie. Wyjątkowa architektura według projektu Hansa Scharouna to ikona nowoczesnego budownictwa. Willa została zbudowana w latach 1930-1933 dla sześcioposobowej rodziny producenta makaronu z Löbau Fritza Schminke i jego małżonki – Charlotty. Para miała jasne wymagania co do swojego przyszłego domu: powinien on łączyć pracę z życiem codziennym, godzić technologię z naturą, dawać schronienie, a jednocześnie umożliwiać swobodne życie rodzinne.

Dom Schminke

Willa jest ekstrawagancka i jednocześnie funkcjonalna. Wydłużony korpus z krzywiznami, tarasami, zewnętrznymi schodami i potężnym kominem przypomina statek. Pomieszczenia zaskakują wieloma praktycznymi detalami, precyzyjnie dopasowanymi do życia sześcioposobowej rodziny. Dzięki ogromnym przeszklonym powierzchniom dom i ogród pozostają ze sobą bezpośrednio połączone. Wszystkie oryginalne meble i wyposażenie nie są eksponatami w muzeum, lecz przedmiotami codziennego użytku, które zapraszają zwiedzających do korzystania z nich i wypróbowania. Podczas zwiedzania domu z przewodnikiem zwiedzający wyruszają w pełną anegdot i obrazów podróż przez historię budynku.

Możliwość zwiedzania z przewodnikiem lub audioprzewodnikiem.

Na terenie obiektu dostępne są toalety.

Na terenie obiektu znajdują się parkingi.

Godziny otwarcia:

Od czwartku do niedzieli: 12:00 – 17:00

☎ +49 358 5862133

✉ info@stiftung-hausschminke.eu

Internet: www.stiftung-hausschminke.eu

WIZYTY STUDYJNE DO POLSKI

Aktywni Seniorzy!, wyjazd studyjny do Polski

1. MYSŁAKOWICE – KOWARY – GRUSZKÓW

MYSŁAKOWICE

Mysłakowice były niegdyś małą, zupełnie niepozorną wioską u stóp Karkonoszy. Dziś jest to duża wieś o charakterze turystyczno-przemysłowym. Położona jest we wschodniej części Kotliny Jeleniogórskiej. Gmina Mysłakowice sąsiaduje od północy z *Jelenią Górą* oraz gminą *Janowice Wielkie* na południu z miastem *Kowary*, a od zachodu z gminą *Podgórzyn*. Obejmuje swym obszarem część *Rudawskiego Parku Krajobrazowego*, w tym niezwykle popularne *Góry Sokole*. Przez miejscowość przepływa rzeka *Łomnica* oraz jej dopływy *Jedlica* i *Głębocka Struga*.

Herb Mysłakowic

Dom Tyrolski w Mysłakowicach

Mysłakowice zyskały przydomek królewskie, ponieważ przez długi okres były własnością pruskich władców. Bardzo istotnym wydarzeniem dla Mysłakowic (wówczas Erdmannsdorf) było przybycie Tyrolczyków, którzy wyemigrowali z Tyrolu nad rzeką *Ziller* z powodu prześladowań religijnych. Ówczesny cesarz Austrii wydał 12 stycznia 1837 zarządzenie, w którym protestanci w ciągu 14 dni zdecydować mieli, czy przechodzą na katolicyzm, czy zostają przy swojej wierze i co za tym idzie, opuszczają Austrię. Ponad 400 wygnańców na zawsze opuściło dolinę *Ziller*. Król Prus, *Fryderyk Wilhelm III* zgodził się na osiedlenie Tyrolczyków w Kotlinie Jeleniogórskiej. W ciągu 21 dni emigranci przebyli pieszo i na wozach 700 km. Największa grupa zamieszkała na terenie Mysłakowic, gdzie powstała kolonia o nazwie *Zillertal*. Nowi mieszkańcy swoją pracowitością przyczynili się do rozwoju gospodarczego okolicy. Założyli przędzalnię lnu i fabrykę włókienniczą. Pielęgnowali swoje tyrolskie tradycje budując **domy tyrolskie** z charakterystycznymi balkonami. Domy te do dziś dnia są niewątpliwie dużą atrakcją dla turystów odwiedzających Mysłakowice.

Pałac w Mysłakowicach

Sułkowskiego 1

58-533 Mysłakowice

Wybierając się na spacer po okolicy, warto zatrzymać się choćby na chwilę przy pałacu, który jest jednym z ciekawszych obiektów w Kotlinie Jeleniogórskiej. Pałac ten wzniesiono ok. pierwszej połowy XVIII w. i od tamtej pory wielokrotnie zmieniał właścicieli, a do XIX wieku był praktycznie cały czas w stanie przebudowy.

Pałac w Myślakowicach

W XIX wieku nowy właściciel wsi i dworu, zażyczył sobie przebudowy w stylu klasycystycznym, a kolejny – król pruski *Fryderyk Wilhelm III* delikatnie go odrestaurował, przebudował istniejący już park, dobudował kościół ewangelicki i sprowadził tyrolskich osadników, nadając Myślakowicom niespotykany dotąd w Karkonoszach charakter.

Kolejny właściciel *Fryderyk Wilhelm IV* przebudował pałac w stylu neogotyckim.

Budynek pełni teraz funkcję szkoły podstawowej, w związku z tym układ wnętrz uległ zmianie. Mimo to fasady zachowały pierwotny charakter, dzięki czemu nadal podziwiać można jedną z najpiękniejszych realizacji neogotyku angielskiego na Śląsku.

Dla lubiących zwiedzać ciekawe miejsca rowerem – Myślakowice mają do zaoferowania kilka tras, które pozwolą dotrzeć do pobliskich miast i zobaczyć jak najwięcej atrakcji.

Pałac znajduje się niedaleko drogi z Jeleniej Góry do Karpacza. Z szosy widoczna jest wieża zamku, a o dojeździe informują brązowe znaki.

Budynek można podziwiać tylko z zewnątrz.

Do zwiedzania udostępniona jest 30-metrowa wieża z pięknym widokiem na Kotlinę Jeleniogórską.

Naprzeciwko zamku znajduje się niewielki parking.

Warto zobaczyć również:

- Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa (1836-1840)
- Muzeum Domu Tyrolskiego

W Myślakowicach działa **Gminny Ośrodek Kultury**, przy którym od stycznia 2020 r. działa **Klub Senior+**. Celem klubu jest motywowanie środowiska Seniorów do wspólnego spędzania czasu wolnego i zwiększenia udziału w życiu społecznym. Od ponad 20 lat w Myślakowicach prężnie działa również **Koło Gospodyń Wiejskich**, które poprzez swoją

Wizyta Seniorów w GOK w Myślakowicach

działalność rozwija kulturę ludową, w tym w szczególności kulturę lokalną i regionalną, uwrażliwia na poszanowanie tradycyjnych wartości jak i wszechstronny rozwój kobiet. W marcu 2019 r. myślakowickie Koło Gospodyń Wiejskich przyjęło u siebie uczestników projektu „Polska-Saksonia – Utworzenie Zespołów Kompetencji Seniorów na pograniczu polsko-niemieckim”. Również tym razem podczas obecnego projektu „Aktywni Seniorzy! Transgraniczny marketing oferty instytucji kultury, turystyki, edukacji i opieki zdrowotnej w polsko-saksońskim regionie przygranicznym poprzez wolontariat” GOK wraz z Kołem Gospodyń Wiejskich gościł u siebie Seniorów.

KOWARY

Zaledwie 7 km od Myślakowic znajdują się **Kowary**, które z wieloma atrakcjami i malowniczymi okolicami dostarczają odwiedzającym wielu ciekawych i niezapomnianych wrażeń. Powstanie Kowar wiąże się z górnictwem rud żelaza i kowalstwem. W 1148 roku odkryto na zboczu Góry Rudnik rudę żelaza, a 10 lat później z polecenia ówczesnego księcia – *Bolesława*

Widok Kowar

Kędzierzawego założono tu osadę. Dziś Kowary rozwijają się również dzięki turystyce.

To region cieszący się nieustannie popularnością wśród turystów. Tutaj każdy znajdzie coś dla siebie. W sezonie letnim okolica chętnie wykorzystywana jest przez miłośników kolarstwa górskiego, zimą z kolei trasy biegowe chętnie uczęszczane są przez miłośników nart biegowych. Panują tu doskonałe warunki do uprawiania sportów lotniarskich. Poprzez miasto przebiega również kilka oznaczonych ścieżek rowerowych.

Starówka

Znajduje się ściśle w centrum miasta. Zabytkowe, pięknie odnowione kamieniczki tworzą niepowtarzalny klimat tego miejsca. Niektóre kamienice zdobiące **Kowarską Starówkę** to dwustu – a nawet trzystuletnie budynki. Najpiękniejsze jej fragmenty stanowią urokliwy deptak miejski, po którym w słoneczny dzień przechadzają się zarówno mieszkańcy Kowar, jak i odpoczywający tu turyści.

Kowarska Starówka

Ratusz

1 Maja 19, 58-530 Kowary

To jeden z ładniejszych budynków na Kowarskiej Starówce. Ta klasycystyczna budowla z XVIII wieku jest obecnie siedzibą władz miejskich. W holu ratusza znajduje się polichromia wraz z herbem miasta, który pochodzi z końca XIX w., gdy Kowary były miastem królewskim – własnością króla pruskiego, *Fryderyka Wielkiego*. Sufit *Sali Rajców* pokrywają malowidła nawiązujące tematyką do historii miasta. Mieszkańcy i goście przebywający w mieście mogą codziennie o godz. 12.00 posłuchać hejnału rozbrzmiewającego z wieży ratusza.

Ratusz w Kowarach

W Ratuszu znajduje się Centrum Informacji Turystycznej.

Godziny otwarcia:

Od poniedziałku do piątku: 09:00 – 16:00

+48 75 718 24 89

Dom Tradycji Miasta Kowary

ul. Górnicza 1
58-530 Kowary

W samym sercu miasta, przy ulicy Górniczej, w pięknie odrestaurowanej w roku 2017 kamieniczce, z pasji i miłości do Kowar stworzono **Dom Tradycji Miasta**.

To miejsce, które promuje miasto, jego historię i walory turystyczne. W Domu Tradycji zwiedzić można 4 sale wystawowe. Na parterze jest wystawa stała „Kowary na starej widokówce” i zabytkowy wiedeński fortepian z 1870 r. Na piętrze stała wystawa „Górnictwo Kowarskie”, a na niej tajne mapy rosyjskie z poszukiwań i eksploatacji rud uranu po 1945 r. W dwóch pozostałych salach podziwiać można wystawy okolicznościowe.

Wstęp jest bezpłatny.

Zbiór pocztówek związanych z dziejami Kowar w Domu Tradycji Miasta

Godziny otwarcia:

Wtorek, czwartek, sobota: 11:00 – 15:00

☎ +48 75 718 24 89

Internet: www.smk-kowary.pl

Warto zobaczyć również:

- Kościół pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny
- Skansen Górnictwa
- Kaplica Św. Anny
- Wzgórze Radziwiłłówka
- Zabytkowy most na Jedlicy z figurą św. J. Nepomucena (XVIII w.)

GRUSZKÓW

Jest małą malowniczą wsią łańcuchową o długości ok. 1,5 km. Znajduje się na terenie Rudawskiego Parku Krajobrazowego w Rudawach Janowickich. Przez wieś przepływa górski potok Gruszkówka.

Gruszków to rewelacyjna baza wypadowa w góry. Na okolicznych wzniesieniach znajdują się charakterystyczne skałki, *Wielki i Mały Zmarlak* czy *Dziobata Skała* skąd rozpościera się zapierająca dech w piersiach, panorama na okoliczne wzniesienia. Bezpośrednie położenie na terenie Rudawskiego

Widok na Kotlinę Jeleniogórską z Przełęczy Średnickiej w Gruszkowie 595 m n.p.m.

Widok z punktu widokowego na Ostrej Małej

Parku Krajobrazowego sprawia, że turyści mają szybki dostęp do najważniejszych atrakcji turystycznych i przyrodniczych, takich jak np. dwa szczyty – *Krzyżna Góra* i *Sokolik*, które są najwyższymi wzniesieniami Gór Sokolich. *Sokolik* zdobyć można idąc z Gruszkowa żółtym szlakiem pieszym przez gęsty las. Droga na szczyt jest dobrze oznakowana.

Będąc w Gruszkowie warto wspiąć się na najwyższy szczyt Rudaw Janowickich, jakim jest *Skalnik*, który posiada dwa wierzchołki. Na wyższym wierzchołku znajdują się ruiny dawnej wieży widokowej oraz drewniana tabliczka na drzewie z napisem *Skalnik 945 m n.p.m.* Na niższym, w partii szczytowej na wysokości 935 m n.p.m. znajduje się punkt widokowy ze schodami wykutymi w skałę o nazwie *Ostra Mała*.

W środkowej części wsi zachowana została dawna karczma sądowa oraz granitowy pomnik poległych w I wojnie światowej żołnierzy niemieckich z napisem „*niech ludzkość świata żyje w pokoju*”. Wzdłuż drogi ciągnie się kilkanaście domów mieszkalnych o konstrukcji murowano-drewnianej, przysłupowej i szachulcowej.

Wieś powstała prawdopodobnie na przełomie XIV i XV wieku, będąc częścią miasta Kowary. Pierwszym właścicielem był *Hans Ulryk hrabia von Schaffgotsch*, jednak został on stracony w Ratzbonie w 1635 roku, a majątek trafił w ręce *Ferdynanda II*, ówczesnego cesarza austriackiego i władcy Śląska. Gruszków wraz z Kowarami został później odsprzedany *hrabiemu Hansowi von Tscheninowi* z Czech. Do roku 1946 wieś nazywała się *Bärndorf*. W latach 1946-1950 obowiązywała nazwa *Niedźwiedziska*. Od roku 1950 miejscowość nosi obecną nazwę.

Obecna nazwa wsi wynika z błędnego tłumaczenia nazwy niemieckiej: Bär – niedźwiedź, Birne – gruszka.

Erich Fuchs, znany niemiecki malarz, rysownik i pejzażysta był bardzo związany z *Gruszkowem*. To właśnie tutaj osiedlił się po studiach w 1914 r. Zafascynowany wędrował po okolicy ze swoim szkicownikiem. Interesowały go ginące już wówczas zawody, obyczaje, obrzędy i stroje. Stąd też w 1916 rozpoczął pracę nad cyklem **Lud Śląski** (Schlesisches Bergvolk), który składał się z 8 tek, jedna z nich nosiła tytuł **Wieś w górach (Gruszków)** [*Das Gebirgsdorf (Bärndorf)*], portretując odchodzący w zapomnienie świat ówczesnych mieszkańców sudeckich wiosek.

Prace artysty, przedstawiające wioskę Gruszków znajdują się w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze. Były eksponowane na wystawie *II Forum Turystycznego*, zorganizowanym 30.09.2020 r. przez Karkonoską Agencję Rozwoju Regionalnego.

Co łączy *Ericha Fuchsa* z Aktywnymi Seniorami?

Seniorzy z Klubu Seniora „Sudecka Chatka” w Gruszkowie, uczestniczący w projekcie „*Transgraniczny marketing oferty instytucji, kultury, turystyki i opieki zdrowotnej w polsko-saksońskim regionie przygranicznym przez wolontariat*”, są inicjatorami utworzenia **szlaku turystycznego im. Ericha Fuchsa**, w 130. rocznicę urodzin artysty. Utworzenie szlaku turystycznego im. Ericha Fuchsa miałyby nawiązywać do dziedzictwa kulturowego Kotliny Jeleniogórskiej oraz stanowić ma ważny element edukacyjny, upowszechniający turystykę kulturową pogranicza Karkonoszy, Gór Izerskich oraz Łużyc.

Widok na wieś Gruszków

2. DOLINA PAŁACÓW I OGRODÓW

Jest niezwykle ciekawym miejscem na mapie Dolnego Śląska – położona u podnóża wyniosłych Karkonoszy, w obniżeniu zwanym Kotliną Jeleniogórską. To również wyjątkowe miejsce w skali Europy, bo na stosunkowo niewielkim obszarze można podziwiać różnorodność rodzajów siedzib rycerskich i szlacheckich: od średniowiecznych wież książęcych, zamków, renesansowych dworów, fabrykanckich rezydencji, barokowych i neogotyckich pałaców, królewskich posiadłości aż do XIX-wiecznych założeń pałacowo-parkowych. Dostojna Śnieżka była dla projektantów, zafascynowanych naturą, ważnym punktem odniesienia. Kompleksy parkowe z ciekawym drzewostanem ze względu na niewielkie odległości połączone były malowniczymi alejami. Powstał w ten sposób

Staw w Bukowcu

swoisty krajobraz kulturowo-przestrzenny. Cały ten krajobraz dopełniały cuda natury: otaczające pasma górskie (od północy Góry Kaczawskie, od wschodu Rudawy Janowickie, od zachodu Pogórze i Góry Izerskie), granitowe grupy skalne, rzeki (Bóbr, Łomnica, Jedlica), stawy, kompleksy leśne czy osie widokowe. Zamki i pałace były wówczas siedzibami książąt śląskich, *pruskiej rodziny królewskiej Hohenzollernów*, rodów europejskich, m.in. *Radziwiłłów, Czartoryskich, Schaffgotschów*.

Kotlina Jeleniogórska w XIX w. należała do atrakcyjnych terenów turystyczno-wypoczynkowych. Odwiedzali ją również artyści, poeci, podróżnicy i miłośnicy przyrody. Przez długie powojenne lata, cenne artystycznie i historycznie obiekty na tym obszarze, jako obce kulturowo, były zaniedbane i zapomniane. Dzisiaj na szczęście odzyskują dawny blask – są starannie i pieczołowicie odbudowywane przez prywatnych właścicieli.

Warte odwiedzenia są m.in. zespoły pałacowo-parkowe:

Bukowiec – na zamówienie ostatniego właściciela *Fryderyka Wilhelma von Redena* powstał jeden z pierwszych parków krajobrazowych na tym terenie z niezwykle malowniczymi stawami i ciekawą architekturą parkową (Belweder – w formie świątyni greckiej, neogotyckie Mauzoleum, Dom Ogrodnika, Wieża, Amfiteatr).

Kompleks budynków stanowi: Pałac, Stodoła Artystyczna, Centrum Edukacyjne z interaktywną ekspozycją „Dolina Pałaców i Ogrodów” oraz wystawą „Tajemniczy Las”.

Belweder (Świątynia Ateny) w Bukowcu

i Pałac usytuowany we wschodniej części wsi Bukowiec, przy głównej drodze wiejskiej (ul. Robotnicza) po południowej stronie drogi.

Pałac Łomnica

ul. Karpnicka 3, Łomnica k. Jeleniej Góry

☎ +48 75 713-04-60

Internet: www.palac-lomnica.pl

Ta barokowa posiadłość nad Bobrem to dwa w jednym: pałac, w którym można w nowoczesny sposób, poprzez interaktywną ekspozycję „Trzy wieki życia pałacu” poznać ciekawą historię kompleksu i znajdujący się tuż przy nim *Dom Wdowy*, nazywany również *Małym Pałacem*. W Folwarku zaś można poznać prawdziwe codzienne życie i pracę w niegdysiejszym gospodarstwie rolnym. Obiekt jest jednym z kilkunastu – uznanych przez Prezydenta RP za Pomnik Historii – pod nazwą „Pałace i parki krajobrazowe Kotliny Jeleniogórskiej”.

Pałac Łomnica – widok od południowego wschodu

i Pałac oraz „Dom Wdowy” usytuowano w północnej części miejscowości, przy rozdzieleniu dróg do Kowar i Wojanowa, około pięć kilometrów od Jeleniej Góry.

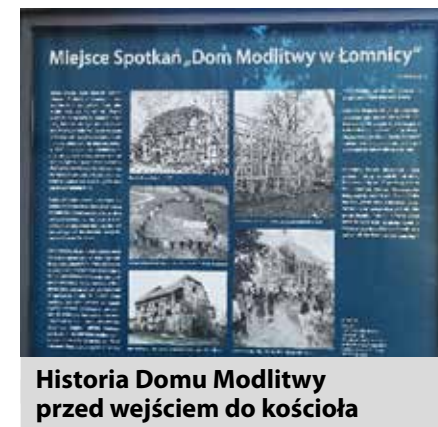

Dom Modlitwy

Pałac Łomnica ul. Karpnicka 3
Łomnica, Jelenia Góra

Dom Modlitwy został wybudowany przez ewangelickich wiernych w Rzęśniku w powiecie Świerzawa, w roku 1748.

Był jednym z ponad dwustu drewnianych kościołów bez wieży, jakie powstawały wtedy na całym pruskim ówczesnie Śląsku. Od zakończenia II wojny światowej kościół popadał w ruinę. Ze względu na zły stan techniczny przeznaczono go do rozbiórki. W roku

Historia Domu Modlitwy przed wejściem do kościoła

Dom Modlitwy w Łomnicy

2008 budynek zdemontowano, po czym został przeniesiony na teren parku Pałacu Łomnica. Ten Dom Modlitwy niesie za sobą historię tysięcy mieszkańców Śląska, którzy przez prawie 100-letni okres pozbawieni byli całkowitej wolności religijnej oraz o prześladowaniach i represjach jakie musieli znosić w wyniku kontrreformacji.

Wojanów

Wojanów 8

58-508 Wojanów

Do największych atrakcji tej

Pałac w Wojanowie

malowniczej wsi należą bajkowo wyglądający pałac oraz kościół pochodzący z XIV wieku. Wnętrze świątyni bogato wyposażone w polichromie i obrazy świętych, naczynia liturgiczne oraz bogato stylizowaną ambonę. Kościół i dawny cmentarz otacza kamienny mur z charakterystyczną bramą wejściową od strony drogi. Należy również wspomnieć o dawnej karczmie sądowej w Wojanowie – budynek z XIX w. z przyziemem murowano-drewnianym, częściowo o konstrukcji przysłupowej, z szachulcowym piętrem.

Pałac jest usytuowany po południowej stronie drogi z Jeleniej Góry do Trzcinańska.

3. JELENIA GÓRA

JELENIA GÓRA (*Hirschberg*) to stare, zabytkowe miasto, położone w województwie **dolnośląskim**, w śródgórskiej, malowniczej **Kotlinie Jeleniogórskiej**. Od zachodu otaczają ją **Góry Izerskie**, od północy **Góry Kaczawskie**, od wschodu **Rudawy Janowickie**, a od południa najwyższe pasmo Sudetów – **Karkonosze**.

Według podań gród warowny u stóp Karkonoszy i zbiegu rzek Bobru i Kamiennej kazał założyć polski władca – król *Bolesław III Krzywousty* w roku 1108. Prawa miejskie Jelenia Góra otrzymała w XIII wieku od książąt pomorskich i do XVIII w. posiadała status grodu królewskiego. W XVII w. miasto było jednym z głównych producentów i eksporterów cienkich płócien lnianych. W XIX w. rozwinął się przemysł włókienniczy, papierniczy i maszynowy,

Widok na Jelenią Górę

a także turystyka. Bogaci mieszkańcy budowali piękne kamienice i gmachy publiczne, którym przywrócono dawny blask i dziś zachwycają turystów.

Obecnie jest to doskonała baza wypadowa do wycieczek w Karkonosze i nie tylko, bowiem pociągami i autobusami można z Jeleniej Góry szybko dojechać do wielu interesujących miejsc Dolnego Śląska.

Rynek

Główną atrakcją każdej wizyty w Jeleniej Górze jest **rynek** położony w centrum miasta. Otacza go 56 kamieniczek, stanowiących unikatowy zespół budynków podcieniowych.

W centrum placu znajduje się klasycystyczny **ratusz miejski** z lat 1744-1747, połączony w 1910 r. galeryjką na wysokości I piętra

Rynek w Jeleniej Górze

z tzw. „*Domem Siedmiu Mieszczan*”, gdzie pierwotnie były kramy kupieckie. Dziś w obu budynkach mieści się Urząd Miasta.

Tramwaj z pamiątkami

W latach 1900-1960 przez rynek pomiędzy tymi budynkami przejeżdżał tramwaj z dworca PKP do Cieplic. Przypomina o tym tablica pamiątkowa i fragment torowiska oraz wóz

tramwajowy z pamiątkami, umieszczone przy „*Domu Siedmiu Mieszczan*”.

Przed głównym wejściem do ratusza jest **fontanna z osiemnastowiecznym posągiem Neptuna** upamiętniającym związek miasta z kupcami z nadmorskich stron. W kamieniczkach rynkowych pod arkadami ulokowały się restauracje, bary, kawiarnie, które przyciągają mieszkańców i turystów.

Dodatkową atrakcją jest instalacja artystyczna „**Szczudlarz**”, która podkreśla, że korzenie teatrów ulicznych wywodzą się z Jeleniej Góry.

Fontanna z posągiem Neptuna

W rynku działa też punkt informacji turystycznej.

Karkonoska Informacja Turystyczna Centrum

Jelenia Góra, Plac Ratuszowy 6/7

Godziny otwarcia:

Od poniedziałku do soboty: 8:00 – 16:00

Niedziela : 10:00 – 15:00

+48 601 507 885

IT@jeleniagora.pl

Internet: www.turystyka.jeleniagora.pl

W pobliżu rynku na ul. Grodzkiej i Drucianej jest parking.

Wieża Bramy Zamkowej

Po kilku minutach spaceru boczną uliczką Drucianą przechodzimy z rynku do XVI-wiecznej **Baszty Grodzkiej** (pozostałość po miejskich fortyfikacjach), a 50 m dalej do **Wieży Bramy Zamkowej**, która strzegła wjazdu do miasta i gdzie mieściło się miejskie więzienie. Dziś po pokonaniu ok. 80 schodów na zwieńczeniu wieży jest taras widokowy, skąd można podziwiać panoramę miasta oraz

Wieża Bramy Zamkowej

zobaczyć odległą o ok. kilometr **wieżę widokową na Wzgórzu Krzywoustego**, zwaną „Grzybkiem”.

Bazylika Mniejsza pw. św. Erazma i Pankracego

Około 5 minut od rynku, kierując się w stronę traktu handlowego ul. Konopnickiej góruje 52-metrowa wieża XV-wiecznego najstarszego kościoła w Jeleniej Górze, z cennym barokowym ołtarzem i ciekawymi stallami.

Baszta i Brama Wojanowska

Opuszczając plac kościelny kierujemy się w stronę **Bramy Wojanowskiej i XVIII-wiecznej kaplicy św. Anny**, we wnętrzu bastei obronnej. W jej przyziemiu można dostrzec fragmenty wmurowanego tam krzyża pojednania. **Baszta Bramy Wojanowskiej** strzegła wjazdu do miasta. XVIII-wieczna Brama Wojanowska z **pięknymi kartuszami herbowymi dziś oddziela**

Baszta i Brama Wojanowska

ul. 1 Maja od ul. Konopnickiej. Turyści chętnie fotografują się na tle tej bramy. Można tu na chwilę odpocząć na ławeczkach platanowego skwerku. Baszta była częścią bramy, stanowiąc siedzibę strażników, a w razie potrzeby pełniąc funkcję więzienia. Zawaliła się jednak pod koniec XV w., lecz już na początku kolejnego stulecia ją odbudowano. Przez bramę turyści przechodzą, natomiast baszta nie jest udostępniona do zwiedzania.

Można skorzystać z pobliskiej płatnej toalety publicznej.

Cerkiew prawosławna pw. św. św. Piotra i Pawła

Przechodząc dalej traktem ul. 1 Maja podziwiamy barokowy kościółek, który od 1952 roku pełni rolę **cerkwi prawosławnej pw. św. św. Piotra i Pawła**. Kościół wzniesiony został w stylu barokowym i zwieńczony ośmioboczną wieżą po stronie zachodniej. Jedyńą ozdobą skromnej fasady jest portal ozdobiony wizerunkiem Matki Boskiej Wniebowziętej, adorowanej przez anioły. W świątyni można podziwiać freski, a na zewnątrz wmurowane są 2 krzyże pojednania, z wyrytymi na nich narzędziami zbrodni.

**Cerkiew prawosławna
pw. św. św. Piotra i Pawła**

Malowidła na sklepieniach w Sanktuarium Krzyża Świętego

Sanktuarium Krzyża Świętego

Dalej, po kilku minutach spaceru dochodzimy do dawnego cesarskiego kościoła łaski, wzniesionego w latach 1709-1718. Do roku 1945 był to kościół ewangelicko – augsburski, a od 1945-2012 kościół garnizonowy Wojska Polskiego. Dziś jest to **Sanktuarium Krzyża Świętego**, z unikalnymi organami nad głównym ołtarzem i malowidłami na sklepieniach. Odbývają się tu koncerty organowe muzyki sakralnej, barokowej, symfoniczne, coroczne festiwale Silesia Sonans. Budowlę kościoła oparto na planie krzyża greckiego. Jednorazowo wewnątrz kościoła może pomieścić 7000 osób. Ciekawostką są figury ołtarza przedstawiające personifikacje Jeleniej Góry i Śląska.

Wokół sanktuarium mieści się dostępna dla zwiedzających nekropolia parkowa z odrestaurowanymi

ze środków unijnych okazałymi kaplicami grobowymi oraz alejki spacerowe z licznymi ławeczkami do odpoczynku. Na placu kościelnym został wyznaczony punkt jako symboliczny środek miasta.

i Spacer opisanym tzw. traktem śródmiejskim może trwać od 1 do 2 godzin.

Kościół można zwiedzać po uzgodnieniu z parafią.

Obok kościoła można skorzystać z płatnej toalety publicznej.

Miejsce parkingowe znajduje się na sąsiedniej ulicy Kubsza lub innych pobliskich ulicach.

Aleja Wojska Polskiego

Teatr im. Cypriana Kamila Norwida

Następny spacer, ok. 20 min, to **Aleja Wojska Polskiego** o pięknej secesyjnej zabudowie, zrewitalizowana ze środków unijnych. Dochodzimy do okazałego secesyjnego gmachu *Teatru im. Cypriana Kamila Norwida* wg projektu Alfreda Daehmala, wzniesionego w 1904 roku ze składek jeleniogórzan.

Muzeum Karkonoskie

Zwiedzanie kończymy przy Muzeum Karkonoskim na ul. Matejki, wzniesionym w 1914 roku, znanym z ekspozycji największej kolekcji szkła artystycznego w Polsce. Możemy tu poznać historię produkcji szkła i porcelany oraz historię Jeleniej Góry. Szczególnym zainteresowaniem zwiedzających cieszy się także dobudowana drewniana chata karkonoska z wyposażeniem.

Godziny otwarcia:

Od wtorku do niedzieli: 9:00 – 17:00

 +48 75 752 34 65

 info@muzeumkarkonoskie.pl

Internet: www.muzeumkarkonoskie.pl

Park Miejski na Wzgórzu Kościuszki

Za muzeum ciągnie się ogród z lapidarium, w którym jest m.in. pomnik – kolumna, ufundowana przez mieszkańców Jeleniej Góry po śmierci burmistrza *Johanna Christoph Schoenau*. Pomnik postawiono za zasługi w przekształceniu pobliskiego

wzgórza szubienicznego, zwanego *Galgenberg*, a później *Kavalierberg* w miejski park rekreacyjno-wypoczynkowy w latach 70 i 80-tych XVII wieku. Burmistrz wraz z żoną *Friederike Helene* zakupili z własnych środków 600 sadzonek drzew owocowych i parkowych celem zalesienia dzisiejszego **Wzgórza Kościuszki**. Park rozciąga się na przestrzeni 24,4 ha, ma bogatą historię. Na zboczu wzgórza stoi również pomnik piramida, postawiony przez burmistrza po śmierci żony *Friederike* w 1795 r., która była wielką propagatorką upiększania krajobrazu i zalesiania terenu.

Największą atrakcją w centrum parku jest **pomnik przekroju geologicznego Sudetów Zachodnich**, zbudowany z ok. 30 oryginalnych skał, sprowadzonych z poszczególnych pasm górskich. Profil został zbudowany w 1902 roku w skali 1: 5000 przez firmę Alfreda Daehmela, b u d o w n i c z e g o jeleniogórskiego teatru. Przekrój ma około 20 m długości i do 3,5 m wysokości.

Pomnik przekroju geologicznego Sudetów Zachodnich w Parku Miejskim na Wzgórzu Kościuszki

Budynek Muzeum Przyrodniczego

Spacer alejkami wśród pomników historii i przyrody zajmuje ok. 1 godz.

Muzeum Przyrodnicze

ul. Cieplicka 11A, 58-560 Jelenia Góra

Muzeum mieści się w dwukondygnacyjnym budynku klasztornym pochodzącym z lat 1671-1684. Obecnie zamieszkuje go zgromadzenie Ojców Pijarów, którzy sprawują pieczę nad kościołem Św. Jana Chrzyciela. Przed wejściem można podziwiać wystawę zabytkowych uli drewnianych tworzących

tw. *Pasiekę Karkonoską*, w środku na zwiedzających czekają dwie ekspozycje- ornitologiczna, na której zapoznać się możemy z wieloma gatunkami ptaków oraz niezwykle barwna kolekcja motyli. Muzeum Przyrodnicze prowadzi działalność edukacyjną i wydawniczą, a także organizuje cieszące się dużą popularnością prelekcje krajoznawcze. Duża część prezentowanych eksponatów pochodzi z kolekcji zapoczątkowanej przez hrabiego Hansa Schaffgotscha w XVIII wieku.

Godziny otwarcia:

Od maja do września:

od wtorku do niedzieli 09:00 – 18:00

Od października do kwietnia:

od wtorku do niedzieli 09:00 – 16:00

☎ +48 75 755 15 06

✉ muzeum@muzeum-cieplice.pl

Internet: www.muzeum-cieplice.pl

👉 Powyżej wymieniono tzw. sztandarowe pomniki historii i kultury. Jelenia Góra zawiera znacznie więcej ciekawych miejsc i obiektów zabytkowych do zwiedzania.

Warto zobaczyć również:

- **Cudowne źródło** oddalone kilka minut piechotą od wieży widokowej na Wzgórzu Krzywoustego
- **Cmentarz żydowski**, ul. Sudecka, Jelenia Góra
- **Muzeum Historii i Militariów**, ul. Sudecka, jeden z oddziałów Muzeum Karkonoskiego Jelenia Góra

4. CIEPLICE

Uzdrowisko Cieplice to najstarszy kurort w Polsce, będący dziś uzdrowską częścią Jeleniej Góry. Sławę zyskało dzięki leczniczym właściwościom **wód termalnych**, którym cieplicki źródło zawdzięcza nie tylko swoją nazwę, ale również uznanie, zarówno w kraju, jak i w Europie. Legenda głosi, iż powstanie wsi *Ciepłe Źródła* wiąże się z historią o polowaniu księcia śląskiego Bolesława Wysokiego, w czasie którego trafiony strzałą ranny jeleni wskoczył do ciepłej wody, a rany nie tylko się zagoiły, ale cudowna moc wody uchroniła go przed kolejnymi strzałami.

Uzdrowisko usytuowane jest w centrum Kotliny Jeleniogórskiej, otoczonej przez cztery pasma górskie: Karkonosze, Izery, Góry Kaczawskie oraz Rudawy Janowickie, oraz w bliskim sąsiedztwie granicy z Niemcami i Czechami. Jako jedyne uzdrowisko w Polsce leczy balneologicznie schorzenia narządu wzroku, posiada specjalistyczny profil okulistyki.

 Obiekty uzdrowskie znajdują się na płaskim terenie, co ułatwia spacerowanie kuracjom ze schorzeniami narządu ruchu.

Pałac Schaffgotschów

Plac Piastowski 27
58-560 Jelenia Góra

Pałac Schaffgotschów

Należy do najbardziej rozpoznawalnych zabytków Cieplic. Imponujący budynek wzniesiony przez księcia *Johanna Nepomucena Schaffgotscha* liczy 81 metrów długości i został zbudowany w latach 1784-1789, na miejscu budynków, które niemal doszczętnie spłonęły w pożarze kilka lat wcześniej. Rezydencja reprezentuje styl późnego baroku w połączeniu z formami wczesnoklasycystycznymi. Obecnie mieści się tu filia Politechniki Wrocławskiej. Pałac prezentuje się pięknie, zarówno ze strony placu Piastowskiego, jak i Parku Zdrojowego.

Park Zdrojowy

Park Zdrojowy w Cieplicach znajduje się tuż przy Placu Piastowskim, za Pałacem Schaffgotschów. Park przecina na pół główna aleja, po obu jej stronach można spacerować po wijących się ścieżkach. Przechadzka po Parku Zdrojowym to swoista terapia nie tylko dla ciała, ale i zmysłów.

Na terenie cieplickiego Parku Zdrojowego znajduje się **pawilon Edward** – dawniej nazywany *Kursaal*, najstarszy cieplicki budynek sanatoryjny z XIX wieku. Kilkakrotnie przebudowywany,

znany jest z zabytkowej sali restauracyjnej z kompozycją malarską plafonu głównej sali, przedstawiającą alegoryczną scenę zwycięstwa Jutrzenki nad Nocą.

Idąc przez park mijamy **Teatr Zdrojowy** w dwóch budynkach – zabytkowym i współczesnej dobudówce, w których cały rok odbywają się spektakle

Sala Teatru Zdrojowego utrzymana w ciemnoniebieskiej tonacji

W miesiącach letnich miejscem częstych koncertów jest zabytkowa muszla koncertowa usytuowana w Parku Zdrojowym. Za teatrem usytuowany jest niepozorny szachulcowy budynek, w którym mieści się ujęcie wody termalnej.

Kompozycja malarska plafonu w pawilonie Edwarda

teatralne, koncerty i kabarety. Zabytkowemu budynkowi przywrócono dawną świetność, równocześnie, przy użyciu dostępnych technologii stał się on jedną z najnowocześniejszych scen na Dolnym Śląsku.

Muszla koncertowa w Parku Zdrojowym

Plac Piastowski

To deptak i jednocześnie główny punkt urokliwej cieplickiej starówki. Oprócz budynków uzdrowskich, znajdują się w tym miejscu: zabytkowy, **Ewangelicki Kościół Zbawiciela**, pochodzący z XVIII stulecia. W środku znajduje się rokokowe, a pomimo tego proste wyposażenie – typowe dla ewangelickich kościołów. Drugi, barokowy **kościół pw. św. Jana Chrzciciela** wybudowany na początku XVIII stulecia

Ewangelicki Kościół Zbawiciela

– w ołtarzu znajduje się obraz „śląskiego Rafaela” – *Michała Willmanna*.

Toalety publiczne w Cieplicach znajdują się przy Placu Piastowskim, w Parku Norweskim oraz w Parku Zdrojowym.

W pobliżu Ewangelickiego Kościoła Zbawiciela znajduje się duży parking.

5. PERŁA ZACHODU W SIEDŁĘCINIE

Perła Zachodu to malowniczo usytuowane nad brzegiem jeziora *Modre*, schronisko w Siedlęcinie – zaledwie kilka kilometrów od Jeleniej Góry. Pierwszym budynkiem w tym miejscu, była gospoda *Turmsteinbaud*, którą wybudowano w 1927 roku. Obecne *Perła Zachodu* to budynek wzniesiony w 1950 roku w miejsce gospody. Przy głównym budynku wzniesiono kamienną wieżę widokową. W dole, nad jeziorem usytuowana jest kładka łącząca brzegi jeziora.

Do *Perły Zachodu* dotrzeć można szlakiem, który wiedzie z Jeleniej Góry do Siedlęcina wzdłuż **Borowego Jaru**. Czas przejścia trasy od *Wzgórza Krzywoustego* wzdłuż rzeki żółtym szlakiem do wieży w Siedlęcinie w jedną stronę to około 3 godziny spokojnego spaceru.

Perła Zachodu

Trasa rozpoczyna się w Jeleniej Górze na parkingu koło centrum handlowego Nowy Rynek. Idąc wzdłuż żółtym szlakiem docieramy przez polanę do różowego mostu na rzece Bóbr. Następnie można wędrować szlakiem zielonym na **wieżę Krzywoustego** tzw. **Grzybek** lub pójść asfaltem wzdłuż szlaku żółtego.

Wieża na Wzgórzu Krzywoustego

10 minut piechotą od centrum wznosi się **Wzgórze Krzywoustego**. Aby tam dojść, trzeba przejść przez galerię handlową przy dworcu autobusowym, następnie przez przejście podziemne pod ruchliwą Aleją Jana Pawła II, albo w pobliżu Zespołu Szkół Technicznych „Mechanik” (warto zwrócić uwagę na zabytkowy budynek szkoły) lub przez łąki. Stamtąd trafimy na **aleję Krzywoustego** – ciąg pieszo-rowerowy o długości kilku kilometrów, najpierw prowadzący wzdłuż rzeki Kamiennej, później wzdłuż rzeki Bóbr. Wieża powstała w 1911 roku, w miejscu

Wieża na Wzgórzu Krzywoustego

ruin dawnego zamku. Dawniej mieściła się w niej restauracja. Wzgórze cieszyło się niesłabnącą popularnością do czasów II wojny światowej. Po wojnie wieża przechodziła różne koleje losu. Obecnie, dzięki przeprowadzonemu remontowi, ponownie stała się atrakcyjnym celem wycieczek.

i Wstęp na wieżę jest bezpłatny.

GODZINY OTWARCIA:

Codziennie: 10:00 – 18:00

Miesiące zimowe : 10:00 – 16:00

☎ 604 129 155 lub 668 431 045

Internet: www.turystyka.jeleniagora.pl

Most kolejowy, pod którym wiedzie dalsza trasa został wybudowany około 1950 roku. Po zejściu ze wzgórza idziemy wzdłuż, aż do **magicznego źródła**. Podczas spaceru na Bobrze spotkać można wiele ciekawych budowli. Są to jazy i elektrownie wodne. Po przejściu między licznymi skałkami z jednej strony, a rzeką z drugiej, dochodzimy do **schroniska Perła Zachodu**.

Z boku schroniska znajduje się wieżyczka, skąd roztacza się malowniczy widok na **Jeziro Modre**. Przechodząc po drewnianym mostku na drugą stronę można wspiąć się po schodkach na **skale Wieżycę**.

Spacer w dół do Siedlęcina prowadzi mało uczęszczaną drogą asfaltową. Po drodze mijając **elektrownię wodną Bobrowice I** i sztucznie utworzone Jezioro Modre, wypatrzeć można różnorodne gatunki ptactwa wodnego.

Wieża Rycerska w Siedlęcinie

Długa 21, Siedlęcin
58-508 Jelenia Góra

W Siedlęcinie obowiązkowym punktem do zwiedzenia jest **Wieża Rycerska** zwana również **Wieżą Książęcą**.

Powstała w latach 1313-1315. Jest to największa wieża mieszkalna w Europie: 30 metrów wysokości, 22 metry szerokości. Do dziś otoczona jest częściowo średniowieczną fosą. Jej najważniejszą atrakcją są średniowieczne freski, należące do najstarszych w Polsce malowideł świeckich. Są też jedynymi średniowiecznymi malowidłami w Europie, które obrazują historię rycerza Okrągłego Stołu, Sir Lancelota z Jeziora i jego romansu z królową Ginerwą. Wchodząc do wieży warto zwrócić uwagę na drzwi – ogromne, zrobione z drewna ze specjalnymi zamkami wchodzącymi w ścianę. W małych salkach w gablotach znajdują się przedmioty, które znaleziono podczas prac archeologicznych. Dolne piętra wieży służyły jako pomieszczenia gospodarcze, były tu spichlerze, kuchnie. Na trzecim i czwartym piętrze mieszkali właściciele. Dookoła wieży były stajnie, fosa i mury obronne. Warto wspiąć się na sam szczyt wieży, aby podziwiać widoki oraz budowę dachu od środka.

Można zdecydować się na jedną z dwóch tras powrotnych – powrót zielonym szlakiem tzw. górną drogą lub przejście przez mostek przy Perle Zachodu i powrót leśną ścieżką, która jest zdecydowanie bardziej wymagająca niż asfalt.

 Trasa jest przygotowana dla turystów – znajdują się tu tablice informacyjne, ławeczki, oświetlenie. Nadaje się dla rodzin z wózkami, rowerami i rowerkami (droga jest częściowo asfaltowa a częściowo wyłożona kostką).

 W wieży jest punkt informacyjny i sklepik z pamiątkami.

Godziny otwarcia:

Od listopada do kwietnia: 10:00 do 16:00

Od maja do października: 9:00 do 18:00

 +48 882 964 805, +48 75 7137597

 wieza@wiesziedlecin.pl

Internet: www.wiesziedlecin.pl

Wieża Rycerska

SPIS TREŚCI

Wywiad z uczestnikami projektu „Aktywni Seniorzy!”	6
Podróżny niezbędnik Seniora	8

WIZYTY STUDYJNE DO SAKSONII

Opactwo cysterskie Klasztor St. Marienthal.....	10
1. GÖRLITZ I RIETSCHEN.....	12
2. GÖRLITZ I BAUTZEN	21
3. ZITTAU I GÓRY ŻYTAWSKIE.....	28
4. EIBAU I KOTTMAR.....	38
5. HERRNHUT-LÖBAU	48

WIZYTY STUDYJNE DO POLSKI

1. MYSŁAKOWICE – KOWARY – GRUSZKÓW.....	60
2. DOLINA PAŁACÓW I OGRODÓW	72
3. JELENIA GÓRA	77
4. CIEPLICE.....	89
5. PERŁA ZACHODU W SIEDLĘCINIE	93